

ERDÉLYI GAZDA

AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ
ERDÉLYI KERESKEDELMi TÁRSASÁG

(irodája: Kolozsvár, Petőfi-utca 7. szám, földszint. Telefon: 158. szám. Levélcím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Petőfi-u. 7. sz. Sürgőnycím: Erdélyi Gazda, Kolozsvár.)

Célja: Az erdélyrészi gazdaközönség támogatása minden beszerzési és eladási ügylet alkalmával, evégből:

Elvállal gazdáktól jövő megbízásokat minden mezőgazdasági termény, állat stb. eladására, valamint bármely mezőgazdasági gép, anyag, vagy szükséglet beszerzésére.

Nagy súlyt helyez arra, hogy a gazdaközönséget a legjobb minőségű vetőmagokkal ellássa.

Birtokeladás és vétel, jelzálog, biztosítás és más, birtokosokat érdeklő ügyletekben, tájékozóul, közvetítőül, esetleg megbízottként működik.

Gazdákkal szemben eljárásaiért és ténykedéseier, munkadíjat fel nem számít

A társaság gazda-feleinek minden megbízás, vagy ügylet alkalmából a legmagasabb kedvezményeket nyújtja.

Levélbeli, sürgőnyi, telefon, vagy személyes tudakozódásra a társaság azonnal díjmentes kimerítő választ és felvilágosítást ad.

Tiszta jövedelméből az Erdélyi Gazdasági Egyletnek és az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesületnek, azok nyugdíjalapjai javára 5-5%-ot ad.

Ezen intézménnyel kapcsolatban fennáll és ugyanott mindenkor megtekinthető az

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
ÁLLANDÓ GAZDASÁGI GÉPKIÁLLITÁSA,

(mintaraktár)

melynek keretében a legelsőrangú hazai szolid gyárak összes készítményei láthatók.

576

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és

egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Electromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

(969.)

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve

Restitutions Fluid
Kwizda fele Restitutions fluid

Cs és szab. mosóvíz lovak részére.
1 üveg ára 2 korona 80 fillér. — 40 év óta az udvari istállóiban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb munkánál elő-és utóerősítőül, liczomoknál, inak merevségénél stb., az idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat. Csak a lenti védjegyvel valódi. Kapható Austr. — Magyarország valamennyi gyógyszerárában és gyógytűkereskedésében. Főraktár: Kwizda Ferencz János kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Bécs mellett. Cs és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár lejedelmi udvari szállító.

932. II.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

836

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával 400.000— K
Alapítványok 1268.080— c
Tartalékok 111.053-60 c

Összesen 1,779.133-60 K.

Első évi felesleg 90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést nyernek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.

Hévízi komlótelepemről, mely is az 1885. évi országos és az 1896. évi Millenáris kiállításokon „Nagy-érmét“, a brüsseli világ és a kolozsvári kiállításokon „dicsérő okleveleket“, továbbá az O. M. G. E. 1901-iki komlókiállításán III. nagy díjat nyerte,

az ez év tavaszán vágandó dugványok ezerét (későn érő Saazi)

lócó Homoródi pályaudvar, csomagolást beleértve 20 koronával árusítom el.

U. p. Homoród-Héviz.

(979.)

id. gróf Haller János.

Tölgyvetőmakkot

megbízható minőségben szállít

Faragó Béla

gőzüzemre berendezett magpergető gyára

Zala-Egerszegen.

Minden kiállításon kitüntetve, legutóbb Pozsonyban

aranyéremmel és elismerő oklevéllel.

!!Több száz elismerő nyilatkozat!! 991.

„Grand Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)
a párisi világkiállításon.

Alfa Separator R. J.

Jroda és gyár: Budapest, VI., Lomb-utcza 11.

Tejgazdasági Gépgyár.

Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!

Jehenezetek, tejgazdasági telepek, tejszövetkezetek berendezése!

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Több mint 560 első díj!!!

Évi gyártás kb. 60,000 Alfa-Laval separator.

Árjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással
készséggel szolgálunk.

(978)

A gyakorlatban
legjobban bevált

benzinmotorok
és
lokomobilok

(a viláhirű

BAECHTOLD és Tsa

svájci (Steckborn-i) gyárából) kaphatók:

Molnár és Pintér

technikai cégnél

BUDAPESTEN, Lipót-körut 7/a.

Ismerőseinket és rendes vevőinket felkérjük ezen motoroknak működésben való megtekintésére.

Érdeklődőknek további felvilágosítással szívesen és azonnal szolgálunk.

Versenyképes áraink szereléssel együtt, vevő állomására szállítva a következők, pl.:

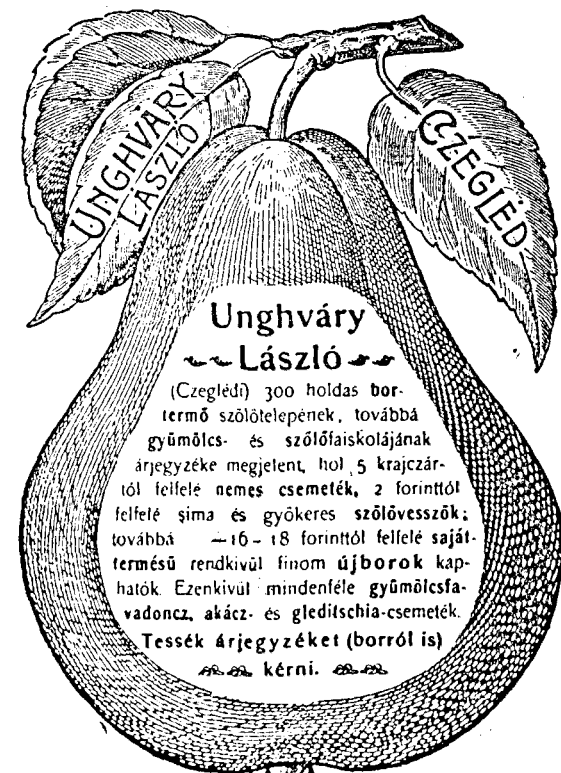
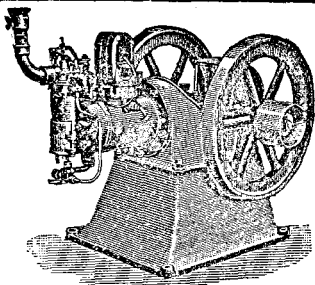
Fekvő motor	10 HP.	5600 korona.
„	20 HP.	7200 „
„	40 HP.	11250 „
Lokomobil	3 HP.	3500 „
„	4 HP.	4200 „
„	6 HP.	5000 „

Ajánlja magát a cég a t. gazdaközönségnek minden a gazdaságban előforduló szükséglet fedezésére szolgáló anyagot, u. m.:

gépolaaj, égőolaaj, kocsikönöcs, gabnazzsák, kazaltakaró, repce és cséplőponyvák, gép és eke alkatrészek, gépszíjak stb.

legelősebb árak, pontos és szolid kiszolgálás mellett szállítani.

(864)

Unghváry
László

(Czegledi) 300 holdas bortermő szőlőtelepének, továbbá gyümölcs- és szőlőfaiskolájának árjegyzéke megjelent, hol 5 krajczártól fellelé nemes csemeték, 2 forinttól fellelé sima és gyökeres szőlővesszők; továbbá —16-18 forinttól fellelé sajttermésű rendkívül finom újborok kaphatók. Ezenkívül mindenféle gyümölcsfavadoncz, akác- és gleditschia-csemeték.

Tessék árjegyzéket (borról is) kérni.

ELADÓ

2 drb. 2 és ³/₄ éves mén-
csikó és pedig:

1 drb. 2 éves 9 hónapos sárga
163 cm. magas, első bal lába fél-
szárig kesej, homlokán csillag;

1 drb. 2 éves 9 hónapos sárga
168 cm. magas, hátulsó ballába
csüdben kesej, homlokán csillag,

mindkettő magas félvér, apjuk
„Hercules“ áll. angol telivér mén,
vététt br. Wesselényi Bélától, a

„Prince-Páris“ fia. — Szappan-
nyos Testvéreknél, Tötör, u. p.
és vasut N.-Iklód, (Szolnok-Do-
bokamegye.) (981.)

Eladó tenyészkoca.

2 drb.

Czim G. G. alatt a
kiadóban.

Poland Kina

(1001)

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 EVRE 12 KOR., 1/2 EVRE 6 KOR.,
1/4 EVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

**Kérjük az előfizetési di-
jak beküldését.**

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Lenvám és lentermelés. <i>Ugron Zoltán.</i>	49
Az ugarról. I. <i>Báró Kemény József.</i>	49
Száritott gombák. <i>Krenedits Ödön.</i>	51
Románia állattenyésztése és állategészségügye. I. <i>Gaál Gyula.</i>	53

Tárca:

Viziállatok élete a jég alatt. <i>Krenedits Ferenc.</i>	50
---	----

Egyleti élet:

Közgyűlési meghívó.	54
-----------------------------	----

Vegyes közlemények

Erdélyi piaciár- és terméstudósítások. 56

Műrdekések

Lóher- és lucerna-

magvakért a

legmagasabb árakat

fizeti

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN.

VII., Rottenbiller-utca 33. szám.

VI., Andrassy-út 23. szám.

Nagy minták a mennyiség megje-
lölésével a fenti céghez küldendők.

Lenvám és lentermelés.

A ki a lentermeléssel tisztában van, annak nem fog imponálni azon indokolás, hogy a lennek megvámolása szociálpolitikai érdekekbe ütközik.

Nem vagyok birtokában a részletes statisztikai adatoknak, de tudomással bírok arról, hogy a közösvámterületnek igen nagy nyers len, de sőt még lenfonal behozatala is van, s ezzel szemben egészen elenyésző lenfonal és lenáru kivitele.

Pedig mi sem áll utjában, hogy e lent mi magunk kitermeljük, amennyiben mint tapasztalatból tudom, Magyarországnak, de sőt a Lajtán túli tartományoknak is alig van olyan termőterületük, hol a len haszonnal termelhető ne volna; hisz hogy közvetlen tapasztalatokról beszéljek, a székelykereszturi lenterőben egymás mellett van az oroszhegyi, zetelaki havasi mezőkön termelt len az én téri küküllőparti lenemmel; de ott látjuk a bánáti feketeföldről Csekonics gróf termését és kraszna-horváthi 38 km. tenyészhelyen 200 km. vasuton szállított kóróját.

Mindezek a legfinomabbtól a legrosszabbig a művelés szerint és klíma által befolyásolva, minden minőségben.

Van a lentermelésnek egy óriási előnye a többi általunk kulturnövényeknek nevezettekhez képest, tudniillik, hogy minden nagyobb befektetés és szakértelem nélkül minden birtok husz, huszonötödreszén termelhető jó eredménnyel és a gazdasági egyensúly veszélyeztetése nélkül. Azonban misem állja útját, hogy egy kevés gazdasági intelligencia mellett egy tizenötödre emeljük és némi befektetéssel egytizedén is a birtoknak a kizsárolás veszélye nélkül termelhető.

Másik óriási előny, hogy megművelése nem esik össze más fontosabb gazdasági munkákkal.

Őszi mély szántást kíván, mi későn is történhetik, mikor a gazda a kettős fogatot négyes, illetőleg hatosra változtathatja esetleg néhány napig.

Az elvetéssel járó munka csekély, gyomlálás és kinyövés nem több, min az ősziéknél a betakarítás.

A magot legubózni kézzel, fésűn kell, de ez kis gyermekekkel bíró asszonyokkal szakmában végezhető, mely időhöz nem

köti és mégis 60—80 fillér keresetet biztosít $\frac{3}{4}$ napon át.

A gubók kicséplése a gép- és embererőnek decemberben és januárban való alkalmas kihasználása.

A lenkóró kidolgozása, áztatás és harmat-áztatás, kitilolás nem nagy befektetést igénylő ipar: szövetkezés útján is létrehozható s oly helyeken, hol a napszámos osztály sűrűbben lakik, egész télen jó keresetet nyújt.

Egy ilyen termelési ágának lendületet adni, az lenne tervszerű szociálpolitika — de nem azon iparcikket védni, melyből a szegény ember kendert, a kisebb művelt existenciák gyapotot viselnek s kiknek igénye megkívánja a lent, az csakugyan elviselne mázsánként 2—4 korona áthárítást.

Én a közös vámterületnek őszinte híve vagyok, de a paritást nem kimagyarázva, hanem kidomborodva kívánom látni.

Nekünk, mint fogyasztóknak, iparcikkekben semmi előnyt nem nyújt az az iparvám retorsió mi, a német agrár-vámokért alkalmaztatni fog s ezért méltán elvárhatónak úgy a gyapju-, mint a len- és kendernyersanyag-vámot, melyek alkalmasok lennének arra, hogy hazánk az extensív gazdálkodásból kivergődjék s a buzatermelést némileg visszaszorítva, annak ára javulhasson.

Ugyanitt meg kell hogy emlékezzem a lóhermag 10 koronás vámjáról, mely semmiesetre sem véd az inváziótól Amerika felől egy oly cikkben, melyben kivitelünk van, de lóhermag kereskedelmünk hitele is megkívánja, hogy az amerikai here ide legkisebb mennyiségbe se találjon utat.

Ugron Zoltán.

Az ugarról.

Írta: Báró Kemény József.

I.

Az ugar oly régi, mint a mezőgazdaság, bámulatos, hogy míg a talajművelés s kivált a trágyázás folyton halad s folyton kísérletezés tárgya, addig az ugarral meglehetősen mostohán bánnak el, sőt ma ősdinak, tulhaladott álláspontnak tartják, s az intenzív gazdálkodásnak úgyszólván ősmertető jeléül teszik oda, az ugar nem tartását, pedig éppen a mai válságos időben nagyon is fontos szerepe van, nézetem szerint az ugarnak, ugyanis redukálni lehet ugartartással az ígás erőt; már

Teljes áron vásárol LUCZERNA, LÓHERE és mindennemű

TAKARMÁNY MAGVAKAT

532. I.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31-ik szám.

Szállít, illetőleg berendez tejgazdasági és takarmánykészítő gépeket, tej és takarmánykamrákat, világítási és szivattyutelepeket.

Legelőnyösebb feltételek mellett értékesít mindennemű

GABONAFÉLÉT, SZESZT, és szállít ERŐTAKARMÁNYOKAT

Legajánlatosabb forrás mindennemű gazdasági anyag és eszköz beszerzésére.

Alapszabályt és árjegyzékét kívánatra azonnal megküldi.

tudniillik ott, hol elegendő az, hol pedig mint a legtöbb gazdaságban úgy is elégtelen, ott nem kell szaporítani, s mégis tisztességesen mivelhetjük a talajt. Az igáserő reduktója pedig, ma midőn a cseléd mind drágul, a gazda zsebére fontos rubrika lehet. Másrészt a trágya szükséglet is kevesebb lesz, s legalább amit trágyázunk, azt jól megtrágyázhatjuk. Igaz, hogy műtrágyával a legtöbb gazdaság pótolhatja a trágyaszükségletét, de az készpénzbe is kerül, s költsége sem áll mindig arányban a hasznával. Az ugarral pedig emelhetjük terméseinket minden nagyobb befektetés nélkül. Csodálatos, hogy mennyire divatos most az ugar üldözése. Sok okot hoznak fel az ugar ellen, s ezek között mint legfőbb ok szokott szerepelni az, hogy egy évi termés elvész, ezt egyszer valaki kimondta s ezt így minden megoldás nélkül el szokás fogadni. Bizonyos, hogy lehetnek körülmények, mikor ugarlás helyett egy aratás vehető le a talajról, ha ez a levett termés, *tényleges tiszta jövedelmet ad*, akkor természetesen az ugartartás nem helyén való. De másképpen áll a dolog, ha ez aratás csak aratás, tiszta jövedelem nélkül. Mittevő legyen a gazda akkor? Ily esetben a legmodernebb és legokosabb válasz az, hogy így meg úgy, ezzel meg azzal trágyázni kell! Ezt ezelőtt száz évvel is éppen ilyen jól tudták, csak akkor a trágya-beszerzés volt nehezebb, mint ma. Száz évvel ezelőtt a trágyázás éppen oly általános tanács volt, mint ma, dacára, hogy ma, midőn a tudomány annyival előbbre van, kissé más nézet is uralkodhatna. S. Linde kutatásai kimutatták, hogy sokszor trágyázással nem lehet semmit sem elérni, míg egy egyszerű talaj-átszellőztetéssel eredményt érhetünk el, sőt bizonyos körülmények között a trágyázás inkább káros mint hasznos. Dacára, hogy Linde ezen kutatásai circa 20 éve ösmeretesek, édes kevés haszna volt és van ebből a gazdáknak. Hisz ez természetes is, ha figyelembe vesszük, hogy az összes kísérletek a különböző trágyázásokkal folynak, míg trágyázás nélküli, illetve tiszta fekete ugar kísérletek úgyszólván nincsenek. (A trágyázási kísérleteknél meghagyott trágyázatlan parcellák nem vehetők ez irányban számba.) Tudtommal ily trágya-

nélküli, tehát tisztán a talaj helyesátmunkálására célzó kísérletek, csak a Lauchstädti kísérleti állomáson folynak.

Ma már igen fontos és nevezetes az, hogy a trágya mellett a természeti erők hatásai is figyelembe vétessenek, mivel ezek méltányolásával a termelés lesz olcsóbb; a természeti erőket pedig teljesen keresztülvitt fekete ugar által fordíthatjuk leginkább hasznunkra. Nem azt kell nézni, hogy bizonyos évek alatt hány aratást vettünk le a talajról, hanem azt, hogy mi a tiszta haszon. Hol ma pl. hét év alatt hét gyenge termést kapunk, fekete ugar nélkül, a legtöbb esetben hattermés és egy ugar év több hasznot hozna. Ma általában azt tanítják, hogy minden, amit fekete ugaral el lehet érni, azt könnyebben és jobban el lehet érni vetésváltóval, kádásnövényekkel, műtrágyával, stb., csak a gyomirtás céljából szokás az ugart ajánlani, habár ez egyáltalában nem főcélja az ugarnek, mellékesen igen is gyomirtó hatása is van, de tulajdonképpen az ugar célja sokkal fontosabb. Miután legújabb időben ki lett mutatva, hogy az ugar tudományos alapokon mivélve, egy igen fontos gazdasági mivélési ág, úgy szándékom a következőkben erre bővebben kitérni. Ki érdeklődik ez iránt, pedig hát ez azt hiszem a legtöbb gazdát érdekli, annak melegen ajánlom Dr. H. Droop die Brache című munkáját Heidelberg 1902. Ezen munka hazai lapjainkban tudtommal egyáltalában ösmertetve nem lett, ellenben a német lapok örömmel üdvözlik s mint korszakalkotót emlegetik, pl. az Oesterreichisches Landw. Wochenblattban Prof. Dr. Guido Krafft, továbbá a Baltische Wochenschrift für Landwirthschaft, stb. Ezen munkát átolvasva a gondolkodó gazda sok mindent más szemmel fog nézni s előrebocsátom, hogy igénytelen cikkemben némileg erre a munkára támaszkodom.

Visszatérve az ugarhoz, mivel e téren nem igen lettek kísérletek s pontos számítások téve, számokban kimutatni nem igen tudom, hogy az ugarnek mily elsőrangú befolyása van, úgy a termések nagyságának növelésére mint olcsóbbá tételére. Ennek okát abban keresem, hogy míg a mindenféle trágyázási kísérletek folyton folynak, addig az

ugarral igen kevesen foglalkoznak tudományosan. De tény az, hogy az igazi nagy korifeusok, pl. Thaer igen belátja az ugar hasznos voltát s maga Thaer is csak azt ajánlja, hogy ne minden három évben ugaroljunk, hanem csak minden 5—9 évben; Thaer mellett J. N. Scherz, Birnbaum. E. Wollny, Caron, Edler, Droop látják be és foglalkoznak az ugar hasznával; mily kis szám, számos ellenségei mellett. Érdekes és nagyon jellemző W. v. Laerne egy nyilatkozata, a hol ő bevallja, hogy vannak esetek, mikor még segít az ugar olyankor is, mikor semmi más szer nem használ, de dacára ennek, ő mégis az ugarellen van.

Visszatekintve az utolsó évtized növénytermelési munkáira, azt látjuk, hogy roppant egyoldalulag fejlődött, mivel úgyszólván mindent trágyázással akartak és akarnak elérni. Mindig és mindig egy bizonyos trágyamennyiség kiszórását ajánlják, minden más háttérbe szorul. Az ember mindig csak trágyázási kísérletekről és trágyázási eredményekről hall és olvas.

Nagyon üdvös és időszerű munkát végezne az Orsz. Növénytermelési kísérleti állomás, ha egy az egész országra kiterjedő, tisztán a fekete ugar hasznát kimutató kísérletet vinne véghez, már csak azért is, hogy megtanulhassák, kivált a kisgazdák, hogy hogy kell az ugart megmunkálni!

Újabb időben fordul némileg a figyelem a trágyázáson kívül, a növények más szükségletei felé is és kezd az agrikulturnémia irány mellett az agrikulturnémia és agrikulturnémia irány is figyelembe vétetni, miáltal az ugar fontossága s szerepe ismét előtérbe jön.

Az ugaral a talajelmállás játsza a legfőbb szerepet. Elmállás nélkül a föld felszíne csupasz sziklatömeg volna. A gazdára a talajelmállás tudása épp oly fontos, mint a növény táplálkozásának tudása. A növények csak annyi ásványi tápanyagot vehetnek fel a talajból, mint amennyi a talajellenállás következtében oldható azaz felvehető állapotban van, ha ez kevés vagy semmi, úgy a növények nyomorognak s végre el is hálnak. A talaj ezen állapotát nevezzük kimerültnek. De bizonyos idő múlva az elmállás követke-

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ TARCAJA.

Viziállatok élete a jég alatt.

II.

Az okszerű haltenyésztésnél tehát ismerni kell az időjárás által előidézhető bajokat is, hogy okkal-móddal védekezhessünk azok ellen, illetőleg, hogy halállományunkat még a legzordabb időjárás mellett is képesek legyünk kiteleltetni.

Erre nézve a viznek a természet törvényein alapuló lehülési folyamatát kell figyelembe venni.

Ha valamely víz hőmérséklete a hideg időjárás következtében pl. 0°-ra leszáll és ekkor hirtelen bekövetkezik a fagy: úgy a legelső vizréteg gyorsan lehül, — de csakis +4°-ra — a víz ugyanis +4°-nál a legsűrűbb és legnehezebb lévén, +4° viz mindaddig a fenékre, illetőleg a fenék felé süllyed, ameddig a víz egész tömege +4°-u nem lesz.

Ha a víz egész tömege +4°, akkor a fagy idején a következő dolog történik: a víz

legfelső rétege gyorsan lehül +4°-ról 0°-ra, mivel azonban a +4°-nál hidegebb víz ismét ritkább és könnyebb, mint a +4°-os, ennél fogva a +4°-nál hidegebb víz nem száll le a fenékre, vagyis +4°-os fenékvíz nem jön többé a felszínre, hanem a legfelső réteget megfagyni engedi.

A víz ezen természeti sajátágának köszönhető, hogy éghajlatunk alatt még a tartós hideg esetén sem szokott 5—10 cm.-nél mélyebbre +4°-nál jobban lehülni a víz, s hogy a rajta képződött jégrétegnek megvastagodása olyan lassan halad, hogy még a zordaságáról hírhedté vált 1891. telén sem keletkezett — 8 cm.-nél vastagabb jégpáncél.

Hogy a víz és jég rossz hővezető, azt még a deákgyerek is megérti, mihelyt a fizika tanára, Rumford*) törvényeinek beigazolására, a hosszú üvegcsővel megfelelő manipulációt végez előtte. Ha ugyanis ezen vízzel teleön-

*) Rumford bizonyította be először, hogy minden folyadék — kivéve a higanyt — rossz hővezető.

tölt üvegcsövet megszózott hóba állítjuk, közepé táján pedig lánggal hevítjük: kis idő multával a víz a henger felső részében forrni kezd, alul ellenben jéggé válik és szemünkkel láthatjuk, hogy mily hosszú idő kell a fogyasztóból kivett üvegcsőben bocsátott hőmérőről pedig leolvashatjuk még azon lassúságot is, melylyel a felső meleg réteg lefelé száll.

A víz rossz hővezető képességénél fogva áll elő azon körülmény, hogy a tenger fenékén a viznek hőmérséklete éveken át rendszerint +4°, míg felszínén levő víz nyáron át +4°-nál melegebb; télvi idején pedig hidegebb.

A víz rossz hővezetési tulajdonságainak köszönhető a vízben élő állatok létüket; mert amíg egy pocótát egyetlen hideg éjszaka fenéig befagyaszt s amíg egy sima fenékű, sekély tó állatvilágát a néhány hétig tartó hideg kiöli: addig — a mi szélességi fokunk alatt — kellő mélységű tavaink és vízfolyásaink sohasem fagynak be és a bennük élő állatok úgyszólván soha sem érzik azt a 0°-u lehűtést, amely őket megölhetné. Ha tehát

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárat (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

 The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

tében ismét gyűlnek ily felvehető ásványi részek s a talaj ismét termőképes lesz. Ezen elmállást elősegíteni a gazdának hatalmában áll az által, hogy a talajnak megadja azon feltételeket, melyeknél az ellenállási processus legjobban tud hatni. Ezen feltételeket az ugarlás által adhatjuk meg elsősorban, ez még annál hatékonyabb, minél több elmállni képes anyag van a talajban.

Az elmállás főfaktorai levegő, víz, a hőmérsék, a levegőben, vízben és magában a talajban képződő szén-sav; hogy ezek a talajba minél jobban behatolhassanak és minél jobban érvényesíthessék erejüket, szükség a talajt fordítani, porhanyítani, szántás, boronálás stb. által. Továbbá elősegíthetjük az elmállást, ha a talajba szerves anyagokat hozunk, melyek ott erjednek, az erjedésnél szén-sav és ammoniak képződik, mely kettő ismét a talaj legtöbb ásványi alkatrészeire bontólag hat. Legolcsóbban jut ilyen szerves anyagokhoz a gazda, az ugaron lévő gyomok által, ha ezeket zöld friss állapotban szántja alá. Kevésbé jók (tisztán költség szempontjából) a trágya s azon növények, melyeket már ily célból vetünk tudniillik a zöldtrágya növények. Az istállótrágyát sokkal gazdaságosabb valamely kultur növény alá adni. A zöldtrágya meg, ha ily célból vetjük, úgyis csak szén-sav és ammoniak képzésére való s ugyanezt elérjük a gyomokkal is, mivel egyenlő mennyiség mellett a zöldtrágya növény is, meg a gyom is egyenlő mennyiségű szén-savat és ammoniakot fejleszt. Hogy tehát a gyomokat hasznunkra fordíthassuk, szükséges őket bizonyos ideig fejlődni hagyni s nem megjelenésüknél azonnal elpusztítani. Hogy mennyire összefügg az elmállás, tehát az ásványi tápanyagok készítése a ugarral, álljon itt Dr. H. Droop már említett munkájából a következő („Die Brache“ 68 lap) ... mennyire összevág az elmállás hatása az ugar hatásával, erre igen jó példák vannak. A Rothamstedti termelési kísérletek elsősorban figyelemre méltók, itt ugyanegy területen már 50 éve termelnek búzát anélkül, hogy ez a terület valami névvel nevezhető trágyát kapott volna. hanem csakis ugart tartottak. Itt tisztán elmállás következtében lettek a

tápanyagok pótolva, s a hozamok még jobbak volnának, ha a talajba nitrogén hozatott volna. Ezen fáradságos és költséges kísérletek sokkal de sokkal tanulságosabbak lennének, ha az ugar kezelése is nyilvánosságra hozatott volna. Rengeteg papír lett a Rothamstedti kísérletek leírására fordítva, de sehol sincsen leírva, hogy hogy lesz az ugar mivelve. Egyszerűen az van „a talaj ugarolva lett“. A szerzőnek (Droopnak) erre nézve tett kérdése válasz nélkül maradt.

Legyen szabad még egy kísérletet idézni, melyről Caron számol be (Sonderabdruck aus dem Protokollheft der Königl. Landw. Gesellschaft Hannover: vom 26 nov. 1896.) Miután már a harmadik és negyedik évben a hozam nagyon megcsappant (itt is búzát termeltek) az ötödik évben úgyszólván semmi sem termett, dacára, hogy évente növényi tápanyagok bőven adtak, valószínűleg a kedvezőtlen klimatikus viszonyok miatt nem lehetett kimerőszakolni Ellenbachban azt, mi Rothamstedtben és Saudbriggewortban sikerült, de miután ez a kísérleti tábla a hatodik évben ismét egészen jó termést adott. Ezen kísérletek nagyon tanulságosak!

Egy év alatt a különböző talajoknál az elmállás is különböző. És pedig leggyorsabb az elmállás a homokos talajokban, azután a meszes és leglassabb a kötött talajokban. Ebből következik, hogy minél kötöttebb, nehezebb egy talaj, annál inkább ki kell azt az elmállásnak tenni, azaz annál fontosabb a tiszta fekete ugar.

A már említett faktorokon kívül még igen fontos szerepe van az elmállásra nézve a növényeknek s állatoknak. A növények gyökerei a talajba behatolva, azt átfurják, a talajszemcséket széjjel repesztik, s így a levegőnek víznek stb. utat csinálnak. A mélyen gyökerező növények (lucerna, here, pillangósok) nemcsak az altalajból merítik a tápanyagokat, hanem azáltal, hogy gyökereikkel a mélybe hatolnak, direkt s indirekt előmozdítják az elmállást. Továbbá az alászántott tarló hosszabb ideig ellentáll a korhadásnak, üregek képez, melyek a víznek s levegőnek behatását lehetővé teszik. A földben élő különböző állatok, így kivált a földi giliszta, át

meg átjárja a talajt s ugyanolyan szolgáltatókat teljesít, miut fennebb láttuk a növénygyökerek.

Az ugarolással a talajt oly állapotba hozzuk, amely a növényeknek a legkedvezőbb, ez az a állapot, a mit beérednek nevezünk, ezt előállítják az elmállás, talajmivelés, erjedésnek. Minél intenzívebb volt az erjedés, annál több tápanyag hozatott felvehető állapotba. Hogy az erjedés minél tökéletesebb legyen, mentül több erjedni képes anyagot kell a talajba hozunk; ilyenek még ingyen állanak rendelkezésünkre a gyomokban; természetesen, hogy zöldtrágyanövényeket is alkalmazhatunk ugyanezen célból, ha ez gazdaságosabbnak látszik.

(Vége következik.)

Száritott gombák.

Talán nincs hazánknak egyetlen terméne sem, n melyet oly kis mértékben értékesítene a lakosság, mint éppen a gombát, a melynek termelése pedig aránylag majdnem semmibe sem kerül s maga a vele való fáradság, annak értékesítéséig is oly csekély, hogy valósággal könnyelműségnek nevezhetném. a miért minden évben parlagon és gyümölcsözetlenül hagyunk heverni olyan értéket, a mely igen sok pénzt hozhatna be az országba, eltekintve azon mennyiségtől, amelyet magában az országban lehetne értékesíteni.

A külföldi gazda drága pénzen s a legnagyobb gonddal elkészített ágyakban, mesterségesen termeli a gombát, mi pedig azt sem szedjük le, a mely a természet ölen vadon terem.

Azon reményben, hogy akad ember, aki megszívleli tanácsomat, leírom a gombák leg-egyszerűbb módon való konzerválását, a száritást, a melyet egyébként egyszersmind a leghelyesebbnek is tartok és pedig azon egyszerű okból, mert a gombák átlagos víztartalma nem kevesebb, mint 90 százalék s ha e mellett gazdag lényen és fehérnyetartalmukat is tekintetbe vesszük, akkor be kell látnunk, hogy különösen a húsosabb fajok nagyon könnyen ki vannak téve a megromlás-

mélyebb vizeinkben is rosszul találnak kitélni a halak és az abban élő víziállatok: akkor biztosra vehetjük, hogy ebbeli veszteségünket nem a hideg, hanem talán a hibás berendezés, vagy más figyelembe nem vett baj okozza.

A hibákra és bajokra könnyen ráakadhatunk, sőt egy kis jóakarattal pótolhatjuk és el is háríthatjuk azokat; csak a szorongatott vizilakók magaviseletét kell megfigyelniünk és megélhetésükre módot kell nyújtaniunk.

Különösen a következők tartandók szem előtt:

A szennyvizek által a halak leginkább télvíz idején vannak veszélyeztetve; mert ilyenkor a vizekben végbemenő vegyi folyamat okozta, szabad kigőzölgést a jégkéreg megakasztja s minél hosszabb és zordabb a tél, annál több halat pusztít el a vízben képződött gáz, záplég és ammoniak. A megfertőztetett vizekben telelő halak is kilékeltek helyekre özönlenek, a levegő után kapdosnak, felpuffadnak és ha nem gondoskodunk kellő időben a víz felfrissítéséről, vagy az idejekorán be-

álló olvadás nem segít: úgy rövid idő alatt tönkre mennek.

Különösen a tavakban tenyésztett halállomány megvédésére nézve lényeges befolyással van továbbá a mederképződés is; mert mint e cikk keretében említettük, a vízben élő állatok annak köszönhetik a zord időszak beálltakor életbenmaradásukat, ha az iszapban vagy vízben minden körülmények közt egy famentes menedéket találhatnak. Erre nézve 1-1½ méter vízmélység tökéletesen elegendő ugyan, e mélységet azonban a halak részére hozzáférhetővé is kell tenni, tehát nehogy a sekélyebb helyeken rekedjenek. Ez okból a tó medrének hepe-hupásnak lennie nem szabad, hanem egyenletes lejtőséggel bírnia. Különben veszedelmes a vízi növényzetnek, különösen a hínárnak túlságos mérvben való elhatalmasodása is; mert ezeknek összekuszálódott szálai is képesek a sekély vizekre szorult állatoknak a mélyebb helyekre való vonulását megnehezíteni.

Hogy vizeink állatvilága jégpáncél alatt kitelelhessen, gondoskodni kell még arról

is, hogy az általuk felhasznált élely a víznek felfrissítése által a kellő időben kipróbáltassék. Eljutottunk itt ismét azon természeti törvényhez, hogy: „... minden szerves élet csak ott bírunk fentartani, ahol az arra nézve szükséges követelmények adva vannak.“ Ezen követelményeknek idejekorán való felismerése képezi a józan okoskodást.

Mert amint ember is csak oly helyen képes megélni, ahol elegendő és üde levegőt szívhatsz: éppúgy a halak megélhetése is csak ott gondolható el észszerűen, ahol minden időszakban megfelelő élelytartalmu vizet lehet részükre biztosítani.

Ennek az okszerű haltenyésztésnek úgyszólván főszarkételéről különösen télvíz idején nem szabad megfeledkeznünk. Ha a szükség előáll, maguk a halak kétségtelen bizonyítékot szolgáltatnak erre nézve azáltal, hogy a kilékeltek helyeket keresik fel, a körül uszkálnak és ott a levegő után kapkodnak.

Bebizonyult tény azonban, hogy halastavainknak kilékelése által vajmi kevés élelyt juttathatunk a vízbe, mert a diffúzió követ-

(502.)

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **superfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu superfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérézősködések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

nak, ha nedves állapotukban konzerváljuk őket, míg ellenben a szárítás a romlást teljesen kizárja.

E mellett minden egyéb gombakonzerválás sokkal több fáradsággal és veszéllyel jár mint a szárítás és megdrágítja a kész anyagot, úgy, hogy a középosztály, a mely a külföldön is a vevőközönség legnagyobb részét képezi: kimaradna a vevők sorából.

Legalkalmasabb gabonanemek a szárítás céljaira a következők:

1. a tinoru vagy más néven úri gomba, különösen a bükk és tölgy erdőket szereti, kalapja barna, annak alja sárgászöld és olyan, mintha át lenne lyuggatva.

2. A csiperkegomba (champignon), kalapjának színezete fehéres barna, alja világos barna és lemezes. Eleinte a kalap a törzszsel egy hártya által van összekapcsolva s ekkor az alsó lemezek még nem látszanak, a mint azonban a gomba nő, kalapja szélesedik, karimája elválik a törzstől s a lemezek láthatóvá lesznek. Megterem mindenfelé, a hol állati vagy növényi rothadás megy végbe.

3. A szarvasgomba, koralforma ágbogokból áll, tyúktojás nagyságúra nő meg, kérge ripacsos, barnás-fekete színű, húsának színe azonban ibolyásárgás. A tölgy és bükkfa gyökerein terem a föld alatt, hazánkban különösen sok van a Bakonyban és Nyitramegyében. Kutyákat és sertéseket tanítanak be keresésére, a melyek a szaga után találják meg. Francia- és Németországban nagyban termelik mesterséges úton.

4. A csirkegomba vagy vargánya, barnás tojássárga színű. Fenyves és egyéb sűrű erdőkben igen gyakori, tölcseralakban fejlődik és kalapjának úgy alsó, mint felső része lemezes. A kalap széle hullámos és szakgatott.

Az úri és csiperkegombát szárítás előtt vékony szeletekre kell elvágni, mert nagyon húsosak s egyrészt nehezen száradnak egészben, másrészt pedig nem tudhatjuk, hogy belsőjük nem-e indult már romlásnak.

Erre pedig a gombák konzerválásánál igen nagy figyelemmel kell lennünk, mert a legtöbb gombamérgezés nem a mérges fajta gombáktól származik, a melyeket már alakjuk és színük szerint meg lehet különböztetni kü-

lönösen a négy felemlített fajtól, hanem rendszerint a romlott gombáktól. Hiszen tudjuk azt, hogy számtalan gombafaj létezik, a mely zsenge korában kitűnő eledelül szolgál, míg akkor, a midőn jobban kifejlődik, határozottan mérgező hatással bír. Ez nem onnan van, mert a gomba magában mérges, hanem onnan, mert nagyon könnyen romlik. Ugyanezért, akár konzerválásra, akár pedig frissen való fogyasztásra mindig csak frissen szedett és zsenge koru gombát kell felhasználni s a csiperke-gombánál ajánlatos, hogy olyant ne igen használjunk fel, a melynek kalapja már szétterült, de még kevésbé olyant, a melynél a kalap karimájának széle már be is repedezett.

A szétvagdalásnál meg kell néznünk minden szeletet, hogy nincs-e megtámadva s a megtámadottakat gondosan kiválogatunk, mert az ilyeneknél a szárítás sem gátolja meg a romlás továbbterjedését.

Szarvasgombánál elégséges, ha a kisebbeket hosszában kétfelé, a nagyobbakat pedig négyfelé hasítjuk.

Csirkegombát szeletekre darabolni nem kell, mert a gomba húsa oly vékony és sovány, hogy aránylag a többi gombanemhez igen sokáig eláll romlás nélkül, ha pedig romlásnak indul, azt észre lehet venni kalapja, illetve tölcseré vékony karimájának szárazabb voltáról. A csirkegombánál különben a romlás rendszerint a szár alján indul meg és ha a szár végét a gyanusabb példányoknál levágjuk, azonnal meggyőződhetünk róla, hogy egészséges gombával van-e dolgunk.

Másodsorban arra kell figyelemmel lennünk, hogy a konzerválás alkalmával a gomba minél kevesebbet veszítsen kellemes illatából, a mely azt voltaképpen izletessé teszi.

Ennek okáért első sorban nem szabad a gombát megmosni vagy vízben áztatni, hanem kefével kell azokat megtisztítani s ha nedves föld tapad még rajtuk, akkor először egészben szárítjuk meg őket kissé, hogy a föld megszáradjon rajtuk s így könnyen lekefélhető legyen.

A szarvasgombát, ha ágbogai közé némi föld szorul s az már reá száradt, úgy lehet megszabadítani attól, hogy rostában rázzuk.

Nagyon természetes, hogy a szeletekre darabolt gomba, a nyitott hűs felület likacsain át sokat veszít illatából, ha hosszabb ideig áll; azért sietnünk kell szárításával, mert így csak a vízrések párolognak el a likacsokon keresztül s annyira elfoglal illanó párájuk minden legkisebbke szabad tért azokban, hogy az illat nem képes a párákkal együtt elillanni, hanem belé szárad, mintegy bele fojtódik a gomba megaszalt húsába.

A gombák szárítására az aszalás módját szoktuk használni és pedig tekintve a fentieket, iparkodnunk kell, hogy az aszalás a leg-rövidebb idő alatt végbe menjen, mert míg a gyógyfüvek lassú, árnyékban való szárítása alkalmával azok illatosságban még nyernek, addig a gombák lassú szárítás mellett elveszítik az illatot, még pedig azon egyszerű okból, mert nem fejlődnek elég gyorsan és elég nagy mennyiségben az illanó vízpárák arra, hogy a gomba likacsait teljesen kitöltsék s a szabadon maradottakon az illat röppen el.

A gyors aszalást, meleg napos időben a napon lehet eszközölni, ahol a leghusosabb gombanem is megaszalódik két nap alatt. Hogy azonban teljesen biztosak legyünk eljárásunk eredménye felől, jó, ha inkább három napig szárijuk, különösen a vastagabb husúakat; ügyelvén e mellett arra, hogy a gomba teljesen ki legyen terítve s azt mindennap kétszer-háromszor megforgassuk.

Ha nem elég napos az idő, akkor az aszalást kemencében, illetve sütőben kell végezni, még pedig legalkalmasabban úgy, ha sovány rostélyra fektetjük a gombákat. Így a megaszalódás 4-5 óra alatt végbemegy.

Spárgára fűzve, mint általánosan szokás, nem jó a gombát aszalni, mert az egyes szeletek egymásmellé feküsznek s ezeken a helyeken a száradás nem mehet elég gyorsan végbe és könnyen keletkezhet megromlás az aszalás pedig általánosságban sokkal több időt vesz igénybe s a gomba illatából veszít.

Ha az aszalódás végbe ment, akkor sem jó, ha a gombákat felfűzzük s úgy teszszük el vagy zacskókba kötjük és felakasztjuk, mert az aszalt gomba olyan mint a szivacs, amely a levegő nedvességét magába szívni nagyon is hajlandó. Már pedig tudjuk, hogy

keztében még a legfelső vízréteg telítése is csak igen lassan áll be.

A levegő élelytartalmának a vízbe való szivódása Regnard szerint oly lassan történik, hogy a telítés óránként legfeljebb 1 cm.-nyire terjed a kilékelt hely területén. A lékeknek a halastavakra történő alkalmazása tehát csak éppen arra szolgál, hogy, hogy általában a halaknak a levegő után való kapkodását lehetővé tegyék, miáltal azonban még néha életüket menthetjük meg. A tavak kilékelése által tehát a legvégső szükség idején s úgyszólván csak ideig óráig tartó segílyt nyújtunk. Ilyenkor a kilékelt helyek szalmakötegek által befagyás ellen biztosítandók és a lékvágásnak vagy feljegelésnek nagy darabon kell történnie.

Regnard a halak létfenntartásához szükséges élelymennyiség kimutatására aranyhalakkal tett kísérletet és ezen kísérletével az élelynek a víz által való lassu felszívását is szemmel láthatóvá tette.

Regnard ugyanis aranyhalas medencéjét — mely medencében a halacsok hosszabb

ideig jól érezték magukat. 1 cm.-re a víz felszíne alatt ritkaszemű hálóra vonták be, úgy hogy a halak nem voltak képesek többé a levegő után kapkodni: mire valamennyi aranyhal megfulladt. A halaknak élelyszükségletére nézve a következő adatok tartandók szem előtt: 0° nál: 0.02471; +4° nál: 0.02237; +10° nál: 0.01953; +20° nál: 0.01704 köbcentiméter levegőt képes magába szivni 1 köbcentiméter élelynélküli víz.

Egy kilogramm súlyú hálnak 60 napra +4°-os víznél legalább 7400 köbcentiméter élelyre van szüksége, hogy élni bírjon. Regnard azt tapasztalta, hogy 20 liter +4°-os vízben 1 kgr. aranyhal óránként 148 köbcentiméter élelyt használ fel, tehát 1 köbcentiméter víz 20 nap alatt teljesen élelymentes lenne, ha a halak képesek volnának a víz összes élelytartalmát kiszívni, ámde mikor a vízben köbméterenkint már csak egy lt. élelytartalom van, akkor a legtöbb fajta hal megdöglik.

A befagyott halastó élelyhiányának pótlására úgyszólván egyedüli mód, a tónak

időnként való felfrissítése. A mely tóba semmiféle más víz nem folyik és a tó fenekén sícsenek bő forrásvizek, azoknak halálmánya a tó befagyása esetén nagy veszélyben forog és csakis úgy segíthetünk a bajon némileg, ha a tónak mesterséges mozgását zsilipek útján elősegítjük és kilékelés illetőleg kijegelés által nem hagyjuk azt tökéletesen befagni.

A vízben élő állatokat egyébként határozottan pártfogásában részesíti azon körülmény, hogy a víz +4°-nál legnehezebb s így tehát ennél hidegebb a fenékvíz nem szokott lenni, de még talán ezen körülménynél is fontosabb az, hogy a halak élelyszükséglete, illetőleg lélegzése a téli hónapokban a legalsó fokra, a minimumra száll le. Arra azonban minden haltenyésztőnek gondolnia kell, hogy ez a minimális szükséglet kielégítették, ne vegye tehát senki tréfának azt, ha télvíz idején a kilékelt helyeken — e biztosító szelepeknél levegő után kapkodnak a halak, hanem okkalmóddal iparkodják a bajon segíteni, mielőtt még kárát vallaná.

Kredits Ferenc.

BUDAPEST,

V. Nádor-utca 2.

Fodor József butorgyáros

cs. és kir. udvari szállít
kárpos és díszítő.

KOLOZSVÁR,

Szentegyház-utca 6.
(Status-palota.)

Kolozsvárt, Szentegyház-utcai raktárainban állandóan nagy választék saját műhelyemben készült izléses és szolid kivitelű ebédlő, hól, szalon, férfi és leány szoba berendezésekből, a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig.

Teljes lakásberendezések vállalata rajzok szerint is, szigoruan stilszerű kivitelben.

Lelkiismeretes kiszolgálás.

Mérsékelt szabott árak.

922.

amint a gomba nedvesen áll, azonnal, megromlik, ha pedig ennek elkerülése céljából nagyon is száraz, meleg helyen teszszük el, akkor meg az egész idő alatt céltalanul tovább aszalódik, porlódik. De meg nagyon természetes az is, hogy a szabadon falakasztott aszalt gomba folytonosan veszít illatából.

Legcélszerűbb, ha a kész konzervált gombát azonnal cserépedényekbe, belülről mázas tejes köcsögökbe teszszük, amelyeket azonban előbb teljesen ki kell szárítanunk s azoknak száját hóllyagpapirossal szorosan leköjtjük.

Mázatlan cserépedényt használni nem tanácsos, mert falának likacsain a nedves levegő kénye-kedve szerint közlekedhetik.

Ugy szemre, mint helyes beosztásra való tekintettel legcélszerűbb, ha a gombát oly nagyságu befőttes üvegekbe rakják, a melyek egyszeri használatnak megfelelnek s ezekben köjtjük le légmentesen.

Az edényeket száraz, de lehetőleg hűvös helyen kell tatanunk, a mely azonban kell, hogy elég világos is legyen.

Az így kezelt aszalt gomba nemcsak saját céljainknak felel meg teljes mértékben, hanem okvetlenül vevőközönségre is talál.

Krenedits Ödön.

Románia állattenyésztése és állategészségügye.

(Gaál Gyula, a magy. kir. földmivelésügyi miniszter bukaresti gazdasági szaktudósítójának jelentése.)

I.

Az állattenyésztés állapotában lényeges változás nem észlelhető. A lótenyésztést illetőleg felemlítendő, hogy 1901-ben 132 állami mén állt a köztenyésztés rendelkezésére, elosztva 25 állomásra és pedig olyképp, hogy a mének kerületenkint az ott állomásozó lovas- vagy tűzéredekknél vannak elhelyezve, s a kisbirtokosoknak rendszerint ingyen rendelkezésre állnak,

Ezen 132 darab ménből 82 az országban tenyésztetett, legnagyobb részt a hadügyminiszterium vezetése alatt álló állami ménesben, 22 Magyarországból származik, a többi Franciaország, Anglia, Törökország vagy Oroszországból importáltatott.

Faj szerint a legtöbb mén arabs eredetű vagy angol-arabs, mely vérkeveréket az intéző körök legmegfelelőbbnek tartanak az országos tenyésztésre, azonkívül van 29 angol telivér, a többi angol fajuk.

A Magyarországból vett mének fájánál a hivatalos kimutatás az „Ungara“ elnevezést használja, származásuk után ezen mének többnyire angol félvérek, számos köztük mezőhegyesi eredettel. Ámbár a mének nagy része egyéneként teljesen megfelelő és az arabs származásuk faji jellegüknél fogva a kanca-anyagnak is meglehetősen megfelelnek, a lótenyésztés különösen a birtokosoknál nem halad előre, és a főcél, melyet a kormány a lótenyésztés érdekében tett intézkedéseivel elérni akar, hogy az ország a hadsereghez szükséges lóanyagot maga tenyészze, még a megvalósulás első stádiumához sem ért. Eltekintve attól, hogy a parasztság nagy része olyan szegény, hogy ezen oknál fogva is nem képes lovait úgy felnevelni és tartani, hogy abból a hadseregnél használható anyag legyen, a vagyonosabb résznél is hiányzik a kellő gondozáshoz szükséges hajlam és szakértelem; a csikó rosszul táplálva és gondozva, már korán nehéz munkára használják, úgy,

hogy a legjobb ménlóanyag sem képes megfelelő produkálni, ámbár kétségtelen, hogy különösen Moldvában a kisbirtokosnál levő lóanyagból megfelelő tenyésztés mellett 1—2 generáció után kielégítő remondákat lehetne nevelni.

Csakis a Dobrudsában a török és tatár lakosság egy részénél van olyan lóanyag és az úgy gondoztatik, hogy abból néhány példány évente a hadseregbe a területi lovas-ságához bevétetik, bár az előirt nagyságot ezen lovak nem érik el, de minőségük és gyorsaságuknál fogva a célnak nagyon megfelelnek.

A ménest tartó nagybirtokosoknál, kik nagyrészt az államtól kapnak mént, (minden 15 kancával bíró nagyobb ménes tulajdonosa jogosítva lévén ilyent igénybe venni) a tenyésztés a kívánt cél felé szinte nem nagyon halad előre, rendszerint a ménesek nagyon külterjes kezelése folytán, úgy hogy a lovak az előirt nagyságot rendszeren nem érik el. A hol pedig nagyobb testalkatu mének alkalmazása által ezen hiányt egyszerre jóvá tenni akarták, a faj különbözősége miatt igen kedvezőtlen eredmény mutatkozott a nevelt lovak testalkatára nézve.

Mindazonáltal a katonai kincstár a magánménesekből vesz már a hadsereg részére remondákat, de azok száma az 50-et alig haladja túl.

A román lóvaregylet által rendezett versenyek az országos tenyésztésre eddig nagyon kevés befolyást gyakoroltak, néhány gazdagabb birtokos telivér ménest és versenystállót tart ugyan, de az e célra külföldről, különösen Franciaországból, importált lóanyag többnyire nem olyan, hogy abból az országos tenyésztésre haszon háromolhatnak, eltekintve attól, hogy az országos tenyésztés állapota még távolról sem olyan, hogy telivért sikerrel lehessen használni annak emelésére.

Azonkívül az állami birtokokon nőri fajú lovak is használatnak és tenyésztetnek, pinzgauiai és muraköziesek, de még oly csekély kiterjedésben, hogy ezen lófaj sikeres tenyésztéséről még szólni nem lehet.

A Dobrudsában levő lóanyag javítására pedig a közgazdasági miniszterium évente népies íversenyeket rendez Constantzában, melyek azonban a múlt évben az ott uralkodott takonykór miatt elmaradtak.

Igy Románia úgy a hadsereg, mint egyéb használati lovaire nézve még mindig majdnem kizárólag a külföldre van utalva, első sorban Magyarországra, azután Galiciára, Bukovinára és Oroszországra.

Szintegy a szarvasmarha tenyésztésben sem észlelhető haladás, mert sem a felnevelés, sem a tenyészanyag kiválasztása nem megfelelő. Tenyésztésről egyáltalán inkább csak Moldvában lehet szó, mely igáserővel az egész országot ellátja. Az ott nevelt szilaj ökrök bár kisebbek és rövidebbek a magyar ökröknél, igen erősek, szélesek s nagyon munkabírók.

Az ország többi részeiben különösen a parasztság kezén levő állatállomány a szilaj és hegyi fajnak s némiképp a legkülönbözőbb nyugati fajú állatnak keresztezése s kivéve a testre kicsiny, de zömök és erős hegyi fajt, semmiféle célnak nem felel meg.

Tejnyerés céljából a köznépnél a szarvasmarha nagy szerepet egyáltalán nem játszik, miután a juh és kecsketej, valamint az abból készült sajt és túró képezik a népesség főeledelét.

A nagybirtokosok is inkább csak Mold-

vában bírnak tenyészgulyával, egyébként eltekintve a koronauradalom és királyi magánbirtok szépen kezelt allguai és pinzguai tenyészetétől, alig van rendszeres és jól tartott tehenészet.

A városok körül a tejszükségletet sokszor idegen vállalkozók kisebb tejgazdaságokkal fedezik és itt a bivalytej nagy szerepet játszik.

A szarvasmarhakitvel ujabban Oroszország felé nagyobb lendületet vesz, s az idén is, míg a száj- és körömfájás miatt a kivitel be nem tiltatott, elegendő számmal vitetett ki igás és főképp vágómarha.

A szarvasmarhafaj általános javítására csak ez évben tett a kormány komolyabb intézkedéseket. 1900-ban ugyan vett Mezőhegyesről néhány magyar fajú bikát és üszőt, de ezen kísérlet sokkal kisebb és újabb eredetű, mintsem hogy már eredménye legyen. Ez év kezdetén azonban a közgazdasági miniszterium körrendeletileg felhívta a kerületi főnököket, hogy a községek és kerületek költségvetéseibe összegeket vétessenek fel tenyészállatok beszerzésére. Együttal a tenyésztők hirdetményben felszólították, hogy eladó tenyészbikáikat a miniszteriumnál jelentésük be. Ámbár nem valószínű, hogy ezen intézkedés mindjárt a kívánt eredménnyel fog járni, mégis megtörtént az első lépés a községi bikák intézményének behozatalára, s miután ki van zárva, hogy a szükséges mennyiségű és minőségű tenyészállatok az országban magában kaphatók legyenek, lehetséges, hogy így a magyarországi tenyészállatoknak általánosan jobb piac nyíljon Romániában, a mint az intézmény itt egy kissé gyökeret vert.

A lefolyt év folyamán több ízben történt kísérlet Jassiban vagy Brailában az ottani vágóhidnál vállalatokat létesíteni, husnak beszózott vagy fogyasztott állapotban Angliába való szállítása céljából, azonban az e tekintetben folytatott tárgyalások nem vezettek eredményre, a szállítási nehézségek, de főleg a husnak az angol piac igényeinek kevésbé megfelelő volta miatt.

Egyedül egy hollandi vállalkozó létesített Turn-Szeverinben egy kiviteli vállalatot, mely sertéshuson kívül marhahusnak beszózott állapotban való szállításával is foglalkozik.

Ezen vállalkozó múlt év november hó 1 től folyó év február hó végéig 32 vagon sertéshust szállított Constantzán át Hollandiába és Angliába, és 30,000 kilogramm beszózott marhahust.

A vállalkozó a sertés-, valamint a marhahust a turnszeverini és környékbeli mészárosoktól vette és átlagban fizetett egy kilogramm marhahusért 58 centime-t, egy kilogramm sertéshusért 55 centime-t. A marhahusból csak a hátsó combot vásárolta meg és használta föl, míg a sertéseket feldarabolva és a különböző részeket külön-külön ládába csomagolva küldte el, miután azok egy a vállalkozó titkárság képező eljárás mellett praeparáltattak, a hulladékok helyben értékesítettek.

Mint hogy úgy látszik, megfogott a kivitelre alkalmas állatlétszám és különösen tekintettel a husvéti ünnepekre, a helybeli fogyasztásról gondoskodni kellett: a kivitel egyelőre beszünttetett, de a vállalkozó azt kedvező idővel ismét fel akarja venni.

A juhtenyésztés emelésére szolgál a constantzai állami juhászat, mely mintegy 500 anyából áll, s melyben különböző kísérletek történnek az itteni cigája- és más merinó-keresztkezésből eredő úgynevezett spanka-juhnak rambouillet és angol husjuval való

Ösmeri ön a legújabb „Kalmár“-rostákat Lóhere-mag és gabonatisztító gépeket?

Mindezek a gazda legjobb kincskereső eszközei

Bővebb felvilágosítást ingyen és bérmentve ad KALMÁR ZS. UTÓDA, rostagyáros Hódmező-Vásárhelyen.

keresztése tekintetében s mult év őszén kos-eladás is tartatott ott, 143 darab kerülven árverésre 15 és 30 lei közti árban, melyeknek mintegy fele az ottani vidék birtokosai által vásároltatott meg.

E juhászatban 1901-ben termelt gyapju 2235 kilogrammot tett ki és a fejenkinti nyirási súly — kivéve a rambouillet kosokat — melyek 5 kg.-on felül adtak, 2—35 kg. között volt, különböző fajok szerint. A legjobb eredmény 3.5 kg. a rambouillet fehér cigája, míg a tiszta fajú fehér cigája 2.6 kg.-ot, a fekete 2.8 kg.-ot adott. A juhok csak egyszer nyíratnak évente.

A gyapjuárakra nézve a konstantzai állami juhászatból történt eladás eredménye szolgálhat tájékozásul, mely következő volt:

tiszta merino (rambouillet) 1 kg 1 fr. 50 cm.	
spanka — — — — 1 " 1 " 20 "	
merino-spanka — — — 1 " 1 " 40 "	
fehér cigája — — — — 1 " 1 " 05 "	
fehér cigája — — — — 1 " 1 " 90 "	
southdown — — — — 1 " 1 " — "	
southdown-fehércigája — 1 " 1 " — "	
southdown-fekekete cigája 1 " 1 " 05 "	

Az eladások csak kis mennyiségben történvén, az árak általában valamivel alacsonyabbak a rendes körülmények között elérhetőknél.

A kormány azonkívül a mult évben egy szakközéget Hannoverába küldte ki fries és oxford shiredown kosok vétele végett azonban összesen csak 13 darab kos hozatott be, nagyobb részt fries, a lazai állami birtokon már létező ezen tenyésztés részére.

Ámbár a birtokosok saját számítása szerint az országban legjobban elterjedt cigájara racka keresztelésű fajból egy anyajuh az általa adott tej, gyapju és bárány számításba vételével évente 5—6 lei hasznot hoz, míg a kiadás a külterjes kezelés mellett majdnem semmi, a nagyobb birtokokon is alig találni 5—600 darabnál nagyobb juhalkákat, nem úgy, mint Magyarországon és a juhtartás teljesen mellékesnek tekintik a nagyobb birtokokon, természetesen a trágyaszükséglet hiánya folytán és csak a cselédség és napszamosok élelmezésére szükséges sajtmenyiiség előállítását célozza. Inkább csak az úgynevezett Baragan sikságon (Braila közelében) találni nagy juhalkákat egyes birtokosoknál. A kisbirtokosnál azonban a juh a legszükségesebb és leghasznosabb házi állat.

A juhtenyésztés emelését célozta a kormánynak a mult évben tett intézkedése, hogy az eddig vámentesen behozott gyapjura behozatali vámot — métermázsánként 8 lei magasságban — vetett ki. Miután azonban az országban levő posztógyáraknak különösen a jobb minőségű katonaposztó előállítására céljából finomabb gyapjura van szükségük és ilyen az országban nemcsak nem található, de semminemű jel arra nem mutat, hogy az közeli időben elő fog állítani, ezen intézkedés főképp a posztógyárakat érintette és már a mult évben a kormány kénytelen volt az állami kedvezményben részesülő gyáraknak vámentességet engedélyezni bizonyos mennyiségű gyapju behozatalára.

(Folytatjuk.)

EGYLETI ÉLET.

Közgyűlési meghívó.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet alapszabályszerű **rendes közgyűlését** Kolozsvárt, 1903. évi **április hó 5-én**, vasárnap, **délelőtt 10 óra**kor fogja saját helyiségében (Petőfi utca 7. sz. emelet) megtartani, melyre az egylet t. tagjai tisztelettel meghívottnak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az igazgató-választmány jelentése az egylet 1902 ik évi működéséről.
3. Pénztári jelentés az egylet 1902-ik évi zárszámadásáról; ezzel kapcsolatban:

4. A számvizsgáló bizottság jelentése.
5. Az 1903 ik évi költségelirányzat megállapítása.

6. Elnök (1), alelnök (2), igazgató-választmányi tagok (24), zárszámadás vizsgáló bizottság (5) és fegyelmi bizottság (5 rendes, 2 póttag) választása.

7. A mult évi rendes közgyűlés óta az egylet kebelébe lépett tagok bejelentése.

8. A választmány által esetleg átteendő ügyek.

Kelt az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választmányának Kolozsvárt, 1903. évi január hó 14-én tartott üléséből.

Cs. Szabó József,
egyleti elnök.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Lapunk XXXV. évfolyamának megindulásával fölkérjük mindazokat, a kik előfizetésüket nem újították meg meg, hogy az előfizetési díjat kiadóhivatalunkhoz küldjék be, nehogy a lap szétküldésénél fönnakadás álljon be.

Népies téli gazdasági előadások sorrendje.

(A nagyméltóságú földmivelésügyi m. kir. miniszter úr támogatásával az 1903. évben rendezti az Erdélyi Gazdasági Egylet.)

I. Kide.

Az előadások mindenkor d. e. 1/2 11-től az állami iskolában tartatnak.

Februárius 1-én:

1. Az állatok egészségének fõntartásáról s azok ápolásáról; tartja *Gruner Károly* nagybérlõ.

2. Mesterséges takarmányok termeléséről; tartja *Hoffmann Ferenc* gazdasági s. tanár.

Februárius 8-án:

3. A népies gyümölcsstermelésről s a gyümölcs földolgozásáról: *Ritter Gusztáv*, gazdas. tanintézeti fõkertész.

4. Az állattenyésztés fõbb elveirõl: *Gruner Károly*.

Februárius 15-én:

5. A gazdasági gyomnövényekrõl s azok irtásáról: *Csérer Lajos*, gazdasági szaktanár.

6. Gazdakörökrõl és szövetkezésrõl: *Éber Ernõ*, az E. G. E. s. titkára.

II. Csomafája.

Az előadások mindenkor d. u. 2-tõl az állami iskolában tartatnak.

Februárius 1-én:

1. A kispasztor állattenyésztése. Tartja: *Gruner Károly*.

2. Takarmánytermelés. *Hoffmann Ferenc*.

Februárius 8-án:

3. A falusi gyümölcsöskezelet. *Ritter Gusztáv*.

4. Az állatok egészségének fõntartásáról s azok ápolásáról: *Gruner Károly*.

Februárius 15-én:

5. Miként javítsa meg földjét a kispasztor. *Csérer Lajos*.

6. Az országos munkáspénztárról: *Éber E.*

III. Damos.

Az előadások mindenkor d. e. 1/2 11-tõl az iskolában tartatnak.

Februárius 1-én:

7. Szántás-vetésrõl: *Varga Kálmán*, gazdas. tanintézeti tanár.

8. Gyümölcsfanevelésrõl: *Ritter Gusztáv*.

Februárius 8-án:

9. Elsõ segély az állatok megbetegedésénél: *Szabó Döme*, gazdasági s. tanár.

10. Trágyakezelésrõl: *Wolszky Gyõzõ*.

Februárius 15-én:

11. Mezõrendõri tervény ismertetése. *Dr. Seyfried Károly*, gazdas. akad. s. tanár.

12. Rétek és legelõk kezelése. *Wolszky Gyõzõ*.

IV. Zentelke.

Az előadások mindenkor d. u. 2-tõl az állami iskolában tartatnak.

Februárius 1-én:

13. Szántás-vetésrõl. *Varga Kálmán*.

14. Gyümölcsfanevelésrõl. *Ritter Gusztáv*.

Februárius 8-án:

15. A házi állatok ápolásáról. *Szabó Döme*.

16. A falusi trágyatelepekrõl. *Wolszky Gy.*

Februárius 15-én:

17. Az országos munkás segélypénztárról. *Dr. Seyfried Károly*.

18. A kispasztor állatainak takarmányozásáról. *Wolszky Gyõzõ*.

V. Nagy-Sármás.

Az előadások az állami iskola termében tartatnak.

Februárius 1-én d. u. 2-tõl kezdve:

19. A földmivelés fõbb elvei. Különös tekintettel a vetésre. *Dr. Seyfried Károly*.

20. A házi állatok takarmányozásáról. *Szabó Döme*.

Februárius 8-án d. u. 4-tõl:

21. Elsõ segély a házi állatok megbetegedésénél. *Martius Ferenc*, járási állatorvos.

22. Szõlõmivelésrõl. *Kormos Sándor*, kincstári szõlõtelep kezelõ.

Februárius 22-én d. u. 2-tõl kezdve:

23. A kisbirtok vetésforgója. *Csérer L.*

24. Az országos munkás segélypénztárról. *Éber Ernõ*.

VI. Jegenye.

Az előadások mindenkor 1/2 11-tõl az iskolai helyiségben tartatnak.

Februárius 8-án:

25. Az ugarmivelésrõl. *Varga Kálmán*.

26. A gazdaságra kártékony állatok és gyomnövények pusztításáról. *Hoffmann Ferenc*.

Februárius 22-én:

27. Az állategészségügy körébõl. *Jakab László*, állategészségügyi felügyelõ.

28. A kispasztor zöldségtermelése, tekintettel a kolozsvári piacra.

VII. Bogártelke.

Az előadások mindenkor 2-tõl kezdve az iskolai helyiségben tartatnak.

Februárius 8-án:

29. A szántásról és gyomok irtásáról. *Varga Kálmán*.

30. A borjunevelésrõl. *Hoffmann Ferenc*.

Februárius 22-én:

31. Az állategészségügy körébõl. *Jakab László*.

32. A kispasztor zöldségtermelése, tekintettel a kolozsvári piacra. *Ritter Gusztáv*.

VIII. Bács.

Az előadások mindenkor d. e. 1/2 11-tõl, az állami iskola helyiségében tartatnak.

33. Falusi tejszövetkezetekrõl. *Szabó Döme*.

34. Mesterséges takarmánytermelés. *Wolszky Gyõzõ*.

Februárius 15-én:

35. Kapásnövények mivélése. *Varga K.*

36. Korai kerti zöldségfélék termesztése. *Ritter Gusztáv*.

IX. Szucsák.

Az előadások mindenkor d. u. 2-tõl, az állami iskola helyiségében tartatnak.

Februárius 2-án:

37. Rétek és legelõk ápolásáról. *Wolszky Gyõzõ*.

38. A házi állatok rossz szokásairól. — *Szabó Döme*.

Februárius 15-én:

39. Gyümölcsfanevelés és ápolás. *Ritter Gusztáv*.

40. Szántás-vetés és trágyázás. *Varga K.*

X. Alsó-Szovath.

Az előadások mindenkor d. e. 1/2 11-kor, az állami iskola helyiségében tartatnak.

Februárius 15-én:

41. Az állattenyésztés körébõl. *Albisi Béla*, tisztartó.

42. A földmivelésrõl általában. *Diósy Imre*, tisztartó.

Február 21-én:

43. A takarmányozásról. *Albisi Béla.*

44. Gabonafélék termesztésénél elkövetett hibákról. *Dióssy Imre.*

Fégyzet. Az előadások végeztével a munkásság pénztárról tartatnak eszmecsereket.

Altalános tudnivalók.

Valamennyi előadás alkalmával a hallgatóság között hasznos gazdasági füzetek és könyvek osztatnak ki.

A t. községi *előjáróságok, lelkész és tanító urak* fölkéretnek, hogy községük gazdaközönségének figyelmét fönti előadásokra fölhívják, résztvételre buzdítsák és hogy az előadás helyisége kellő időben és módon rendelkezésre álljon.

Kérjük a t. előadó urakat, az előadások sikere érdekében, lépjenek érintkezésbe a tervezetben elősorolt községek előjáróságaival, vagy más vezetőivel, ha esetleg más gazdasági dologról kívánnának a gazdák előadást hallgatni; de kívánatos ez a célból is, hogy a kiszálló előadókat kellő időben alkalmas fogat várja.

Kérjük a t. előadó urakat, hogy az előadások és utazások költség-számláját a sorrend bevezése után az E. G. E. titkári hivatalába beküldzeni sziveskedjenek; utalván megelőző 42. VI. 7. — 1903. sz. fölhívásunkra, hogy a tiszteletdíjon és napidíjon kívül csak a tényleges útiköltségek számíttassanak föl.

Az utiszámla beterjesztésével együtt jelentést kérünk az előadások megtartásáról, azok látogatottságáról s hogy hány gazdasági füzet osztatott ki.

Kolozsvárt, 1903. januárius 25.

Erdélyi Gazdasági Egylet.

— **Székely akció.** A székely mezőgazdaság följavítására irányzott állami akció mind szélesebb mederben folyik. A növénytermelés és állattenyésztés minden ágában, mely a Székelyföldön fejlődésre hivatott, tervszerű tevékenység nyilvánul meg, aminek üdvös hatása kimaradhatatlan lesz. Így az újabb intézkedések közül a következőkről értesültünk:

A Székelyföld egyes vidékein, a hol a juhtej és gyapjuértékesítésnek kedvező föltételei megvannak, Dazányi földmívelésügyi miniszter kedvezményes áron kétezer rackafajta juhot fog a kisczardák között szétosztatni. A juhok árát a beszerzési áron kamatmentesen három félevesi részletben kell a kisczardáknak visszafizetni. A székelyföldi vármegyék községi és urbéri legelőinek törzskönyvezését is elrendelték. Addig is, míg ezt a munkálatot befejezik, intézkedés történt, hogy minden vármegyében néhány mintalegelőnek alkalmas terület jelöltessék ki, melyek a tél folyamán megjavítatván, a rendszeres legeltetésre tavasszal átadatnak. A hol közös legeltetésre alkalmas területek nincsenek, ilyeneket esetleg vásárlás útján fognak szerezni. Továbbá, állami *zöldség-termesztő telepet* is szándékoznak létesíteni a Székelyföldön. A telepen időszaki tanfolyamok lesznek, melyek különösen a lelkészeknek és tanítóknak fognak alkalmat nyújtani, hogy szerzett tapasztalataikat működési helyükön hasznosítsák.

— **Megállapodások a borhamisítás megállítására.** Az Ausztriával való vám- és kereskedelmi szövetségre vonatkozó törvényjavaslatban az a rendelkezés foglaltatik, hogy a földmívelés érdekére való tekintetből a két kormány megfelelő intézkedéseket fog tenni arra nézve, hogy a monarchia két államában a mesterséges borokra vonatkozólag lehetőleg azonos alapelvek érvényesüljenek. Ennek a törvényjavaslatba iktatott rendelkezésnek kiengeszteléseül — amint erről a Bud. Tud. illetékes helyről értesül — a két kormány közt az a megegyezés létesült, hogy már legközelebről megkezdik a tárgyalásokat arra nézve, hogy mielőbb — lehetőleg egy éven belül — a fentebb említett törvényjavaslat XXII. cikkére vonatkozólag, különösen pedig a borha-

misítás meggátolása céljából az egyező eljárás életbelépjen. Erre vonatkozólag az előkészítő tárgyalások a magyar földm. miniszteriumban és az osztrák kormányban is már folyamatban vannak és remélhető, hogy viszonylag rövid idő alatt sikerülni fog azonos alapelvekre fektetett oly egyező törvényjavaslatokban megállapodni, a melyek, ha törvénynyé válnak, alkalmasak lesznek arra, hogy véget vessenek annak a visszaállásnak, mely szerint a monarchia két államának közös vámterületén egymástól lényegesen eltérő alapelvek szerint döntenek el az a bortermelésre s a borforgalomra nézve föltötte fontos, mondhatni életkérdés, hogy a törvény szempontjából mi a természetes s mi a mesterséges bor s hogy mit szabad vagy nem szabad „bor“ elnevezése alatt forgalomba hozni. Ez a megállapodás, a melylyel a bortermelők s a borkereskedők régen hangosztatott óhajta teljesebbé megy, igen nagy jelentőségű a bortermelésre nézve és remélhető, hogy annak üdvös hatása lesz ezen, oly nagy áldozatok árán újátermet termelési ágra.

Meg kell még jegyeznünk, hogy az érintett törvényjavaslat XXII. cikke azonos rendelkezést tartalmaz a fontosabb mezőgazdasági termények és a mezőgazdasági termelés céljaira szolgáló cikkek hamisításának meggátolására is, e mit a gazdaközönség szintén csak megelégedéssel fogadhat.

— **Borkezelési tanfolyam.** Az okszerű pincekezelésre vonatkozó gyakorlati ismeretek terjesztése végett a budafoki egyéves pincemesteri tanfolyammal kapcsolatosan a tél folyamán a jelentkezők számához képest egy, vagy több időleges borkezelési tanfolyam fog tartatni. A borkezelési tanfolyam célja az, hogy a kisbortermelők, vagy azok vincellérjei ezen tanfolyamon a legszükségesebb borkezelési ismereteket — főleg gyakorlatilag — elsajátítsák. A borkezelési tanfolyam két hétre terjed és Budafokon a pincemesteri tanfolyam helyiségeiben fog megtartatni. Az első borkezelési tanfolyam február hó 5-én kezdődik.

— **Filoxera-zárlat.** Alsó-Fehér vármegye *Maros-Béld* község szőleiben; Kolozsvármegye *Septér, Mező-Szt. Mihálytelke* és *Bátos* községek szőleiben; Maros-Torda vármegye *Geges, Rigmány, Szent-Simon, Székes* és *Havad* községek szőleiben; Szolnok-Doboka vármegye *Aranyos-Szent-Miklós, Deleő Apáti* és *Magyar-Eorzás* községek szőleiben; Szolnok-Doboka vármegye *Szász-Szent Iván* község szőleiben; Torda-Aranyos vármegye *Mező-Nagy-Csány* község szőleiben; Hunyad vármegye *Csignó, Bábolna* és *Nagyrápolt* községek szőleiben a filoxera jelenléte megállapítatván, nevezett községek határa a földmívelésügyi miniszter rendeleteivel zár alá helyezett.

— **Kénbányák Erdélyben.** A borgói havasokban nagy kiterjedésű kéntelepekre bukkantak. E hír futó tüzként terjedt el és napról napra érkeznek a bányakapitánysághoz kérvények bányászati jogért. Egy kolozsvári és budapesti mérnök már erélyesen hozzálátott a furási munkálatokhoz és megállapították, hogy a Petricsel-erdőben, mely az 1900 láb magas Pietra-Pistyti hegy lábánál húzódik el, több kilométer hosszúságban hatalmas kénrétegek húzódnak, még pedig aránylag vékony földrétegek alatt, úgy hogy azok feltárása könnyű szerrel eszközölhető. Szakemberek állítása szerint a megfúrt terület alatt található kénmenység meghaladja a 160,000 waggonrakományt. Hir szerint már folynak az angol tőkepenzesekkel az értékes anyag kihasználására a tárgyalások, melyek elé a szomszédos községek is nagy érdeklődéssel tekintenek, mert rájuk nézve jelentékeny fontossággal bírna, ha itt nagyobb szabású bányatelepek létesülnének. A hír örömet tölt el bennünket, egyedül azt tartjuk szomorúnak, hogy nálunk, ha valamely iparvállalat meg akar indulni, akkor idegen tőkepenzesekkel kezdik meg a tárgyalásokat a vállathoz szükséges tőke előteremtése céljából. Pedig azt hisszük, hogy nálunk is

akadnak tőkepenzesek, akik vállalkoznának ily célok elérésére.

— **Bikavásár Désen.** A Szolnokdokokai Gazdasági Egylet, hogy az erdélyrészi községek erdélyi magyarfajta tenyészbika szükségleteiket beszerezhessek, március hó 2-án bikavásárt rendez. A legszebb bikákat 1000 koronával díjazza. Az állam a köztenyésztés céljaira községek által beszerzendő tenyészbikák vételárát előlegezi, három és fél év alatt visszafizetendő kamatmentes kölcsönrel s az árnak 10—15—20%-át a község vagyoni ereje szerint viseli s egy évre a vétel napjától számítva biztosítja.

— **A gabonapiaci tudósítások szabályozása.** Az osztrák mező- és erdőgazdasági körben a freiburgi egyetemnek tudós tanára, dr. *Ruhland*, legközelebb előadást tartott a gabonapiaci céljaira szolgáló tudakozódási intézmény szervezéséről. Az előadó azzal kezdte, hogy azok az idők, a mikor a kínálat és a kereslet vagyis az évi termés és szükséglet hatottak egyedül alakítólag a gabonára, megszűntek. Az évi helyzet ma már nem uralkodik a gabonapiaci áralakulásán. Ennek a helyébe ma a napi helyzet lépett. Ha nézzük az Egyesült-Államok gabonapiacának kitűnően szervezett tudakozódási szolgálatát, akkor látjuk, hogy ma mindenekelőtt azt a kérdést kell számszerűleg megoldanunk, hogy minden egyes napon milyen mennyiségű gabona áll eladás céljából rendelkezésre. Minden késedelem ezen hírek közzétételében, a melyeknek abszolúte pontosoknak is kell lenniök, ezek aktuális értékének csökkenését jelenti. Napi árképződésünket az illető napok kereslete és kínálata szabályozza, a mely árszabályozásnál az egyes állam évi aratása szükségképpen többé-kevésbé alárendelt szerepet kell, hogy játszó. Ma már nem arra szorítkozhatunk, hogy a mai keresletet és kínálatot megállapítsuk, hanem azt is akarjuk tudni, hogy hogyan fog előreláthatólag a legközelebbi napok, hetek és hónapok kínálata alakulni. Ha Észak-Amerika buzájával teljesen uralkodik a mi európai piacaink, holott Európa két-háromannyi buzát arat, mint Észak-Amerika, ennek magyarázata csak az, hogy Észak-Amerika sokkal jobban van tájékozva saját piaca felől, tehát mindig egészen határozott piaci véleménynyel lép elő. A még mindig intenzív gabona-áringadozások legmagasabb mértékben károsak, mert nyugodt, állandó, közép gabonárak mellett az érdekelt összes körök megtalálnák számlájukat. Különösen fontos a készletek pontos megállapítása. Hogy a kereskedelem kezén levő készletek a világtermékek 1%-ával csökkennek, akkor a gabonárak 10%-kal emelkednek és ha ezek a készletek 1%-al emelkednek, akkor az árak 10%-kal csökkennek. *Ruhland* előadását azzal a kijelentéssel zárta be, hogy az információszolgálatnak pontos és megbízható szervezése lényegesen hozzájárulna ahhoz, hogy a piacokon normális, állandó, közép gabonárakat vezetne be.

— **Gazdák figyelmébe!** A közeledő idény beálltával van szerencsénk a t. c. gazdaközönség becses figyelmét felhívni, hogy lóhere és lucerna magvakat: lóheréből tisztán háromszéki, elsőrendű, lucernából is a legjobb minőségűeket arankamentesítve, ólomzáróval árusítunk. Ezen kívül foglalkozunk répamagvak eladásával, melyek ugyancsak az eredeti legjobb forrásokból származottak. A midőn becses megrendeléseiket kérjük, egyben tudatjuk, hogy kívánatra mintával szolgálunk és az árakat esetről-esetre tudatjuk. — *Az Erdélyi Gazdasági Egylet védnöksége alatt álló Erdélyi Kereskedelmi Társaság,*

— **Népies gazdasági előadások Alsó-Fehérmegyében.** Az alsó-fehérvármegyei gazdasági egyesület a földmiv. miniszter támogatásával a folyó év telén 10 alsó-fehérmegyei községben 20 népies gazdasági előadást tart, il-

letve tartott. Előadások tartattak már Tövisen január 11-én, Balászfalván jan. 18-án, Alvincen jan. 24-én, Csombordon jan. 25-én. Február 1-én két előadás lesz Felenyeden, febr. 8-án két előadás Miriszlón, február 14-én 1 előadás Nagy-Lakon, február 15-én 2 előadás Lőrincrévén, 22-én Benedeken, 28-án Asszonynépén 2—2 előadás. Az előadások tárgya mindenütt a helyi viszonyokhoz alkalmazkodik s az állattenyésztés, növénytermelés, szőlészet és méhészet köréből való; azonkívül pedig minden előadás végén ismertette a munkássegélypénztár intézménye.

— **Fölhívás.** Az Erdélyrészi Gazdasági Egyesület tisztelettel kéri jól tagjait, hogy az 1902. évről esetleg hátralékos és az 1903. évre szóló tagsági díjakat e hónap folyamán fizessék be az egyesület pénztárához, Kolozsvár, Erdélyi Bank.

— **A német árpavám.** Német szakkörökben folytonos élénk megvitatás tárgyát képezi a takarmányárpának és a sörárpának különböző vámtétele. A kettőnek vámtechnikai megkülönböztetését nem tartják lehetségesnek és ez annál fontosabb, mert Nemetszágnak árpában nemcsak bevitel van, hanem kivitel is. És minthogy az árpa a kivitelnél vám visszatérítésben részesül, megeshetne, hogy takarmányárpaként behozott árpát sörárpaként vinnék ki. De az az eset is bekövetkezhetnék, hogy minden kivitt árpát sörárpának vallának be, ha nincsenek tárgyilagosa megkülönböztető jelek meghatározva. Felmerült az a terv is, hogy a takarmányárpát a bevitelkor meg kell darálni, hogy így csirázó képességét megsemmisítsék és sörgyártásra hasznavehetlenné tegyék. Ennek azonban épp úgy, mint a hektoliterenkinti súly szerinti megkülönböztetésnek, nagy akadályai vannak. Úgy látszik, nem is lesz szükséges, hogy az árpát a bevitelnél megkülönböztessék. Legalább Thielmann államtitkár január 17-iki beszédében határozottan tagadta, hogy annak a feltevésnek, mely szerint más, mint sörárpa, kisebb vámot fizetne, alapja volna. A vámtarifában az áll: árpa 7 márká, a vámtarifatórvény 1. §-a pedig azt mondja: sörárpa a szerződéseknél sem mehet 4 márkán alul. Azt azonban, hogy más árpa, pl. takarmányárpa, a szerződéseknél kisebb tétellel vehető fel, nem mondja sem a törvény, sem a tarifa. Ennélfogva a szövetséges kormányok, melyek különben teljes szabadságukat megtartják e kérdésben és ha kell, majd találnak megkülönböztető jeleket és a visszaélést megakadályozó módokat, ma az ily megkülönböztetést szükségesnek nem tartják.

— **A mezei gazdának öröme** telik házi állatainak jól táplált kinézésében. A Kwizda-féle Korneuburgi barom táppor rendszeres alkalmazásával ezt könnyen el lehet érni. Ez a szer a leghatásosabb segédeszköz az étvágytalanságnál, a vérsávnál, a tejjavításnál, a lélegzés és emésztési szervek legtöbb affectiójánál, a kehegésnél és a kolikánál. Figyeljünk a védjegyre és csakis Kwizda korneuburgi barom tápportat kérjük Kwizda Ferencz János cs. és kir. osztrák-magyar, román kir. és bolgár fejedelmi udvari szállító korneuburgi (Bécs melletti) győgszertárból.

Erdélyrészi piaci ár- és terméstudósítások.

(A beküldött külföldi tudósítások nyomán összeállította: az Erdélyi Kereskedelmi Társaság.)

Nagyszében, (jan. 12.) *Gabonaárak:* buza I. r. q. 15 k. 75 f., II. r. q. 15 k. 64 f., rozs q. 11 k. 94 f., árpa q. 12 k. 34 f., zab q. 10 k. 84 f., tengeri I. r. q. 12 k. 10 f., II. r. q. 11 k. 62 f. *Hüvelyesek, főzelékek, stb:* paszuly fehér q. 10 k. 66 f., burgonya I. r. q. 5 k. 72 fillér, hagyma koszorunként 50 f., káposzta 100 darab 5 k. *Tej, tojás, zsir:* tehéntej 1 l. 16 f., juhturó köz. kg. 90 f., vaj kg. 1 k. 60 f., tojás 5 darab 80 f., 1 k. *Takarmány és alom:* réti széna szekerenként 24 k., őszi szalma szekerenként 8 kor., istállótrágya szekerenként 1 k. 40 f.

Medgyes, (jan. 15.) *Gabonaárak:* buza I. r. q. 15 k., II. r. q. 13 k., rozs q. 12 k., árpa q. 12 k. 50 f., zab q. 10 k., tengeri I. r. q. 11 k.

50 f., II. r. q. 11 k. *Hüvelyesek, főzelékek:* sárgarépa (murok) lv 90 f., hagyma koszorunként 60 f. *Tej, tojás, zsir:* tehéntej 1 l. 20 f., vaj kg. 1 k. 20 f., tojás 3 darab 20 f. *Takarmány és alom:* réti széna szekerenként 12 k., őszi szalma szekerenként 8 k.

Zilah, (jan. 17.) *Gabonaárak:* buza I. r. q. 15 k., 20 f., II. r. q. 12 k. 40 f., rozs q. 10 k. 80 f., árpa q. 9 k. 80 f., zab q. 6 k. 20 f., tengeri I. r. q. 13 k., II. r. q. 12 k. *Hüvelyesek, főzelékek, stb:* paszuly fehér lv. 6 k. 20 f., burgonya lv. 80 f., sárparépa lv. 90 f., hagyma koszorunként 46 f., káposzta 100 darab 2—4 kor. *Tej, tojás, zsir:* tehéntej 1 20 f., sajt köz. kg. 1 k. 20 f., vaj kg. 1 k. 80 f., tojás 4 aarab 20 fil.

Kraszna, (január 19. és 20.) *Gabonaárak:* buza I. r. q. 15 k., rozs q. 9 k., árpa q. 10 k., zab q. 11 k. 20 f., tengeri I. r. q. 11 k. *Hüvelyesek, főzelékek, stb:* hagyma koszorunként 24 f. *Tej, tojás, zsir:* tehéntej 1. 16 f., vaj kg. 2 k., tojás 8 darab 40 f. *Takarmány és alom:* réti széna szekerenként 30 k.

Kolozsvár, (jan. 29.) *Gabonaárak:* buza I. r. q. 15-80 k., II. r. q. 14 k. 80 f., rozs I. r. q. 12 k., II. r. q. 11 k. 20 f., tengeri I. r. q. 12 k. — f., II. r. q. 11 k. 60 f., zab I. r. q. 10 k. 80 f., II. r. q. 10 k. 40 f. *Hüvelyesek főzelékek stb:* rizs kg. 34 f., gyöngykása kg. 36 f., borsó kg. 38 f., leresé kg. 46 f., paszuly kg. 20 f., köles kg. 30 f., burgonya hl. 9. k., bors kg. 2 k., hagyma kg. 22 f., foghagyma kg. 32 f.

AZ „ADRIAI” BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évtől.

Vagyonbiztonsági tőkéje 116 millió korona.

A magyarországi igazgatóság intézője:
Br. PODMANICZKY FRIGYES.

E társulat, mely 65 éves fennállása óta 470 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; **tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházasítási esetekre.**

Erdélyrészi vezérképviselőség
Kolozsvárt:

Szekula Ákos
vezérfelügyelő. (250.)

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselősége Kolozsvártt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4½%-os

Zálogvevőkölcsönöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4-95 százalék-, nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-25 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4½%-os zálogvevőkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai adnak véleményét. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4½%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereségmentes kötvények

FISCHER PÉTER és Társa

cs. és kir. udvari szállítók

mű, és kötszer-gyárosok

BUDAPESTEN.

Raktár és gyár: IV. Kossuth Lajos-utca 6.

Ajánlják mindennemű állatorvosi mű- és kötszerrel dúsan felszerelt raktárukat, mely mindenféle újabb szerkezetű sebészi, szülészeti, bonczati, patkolástani és más állatgyógyászati czélokra szükséges eszközöket tartalmaz.

1902. évi árjegyzéket kívánatra küldünk.

Eszközök javítása és átalakítása is elvállaltatik. (841.)

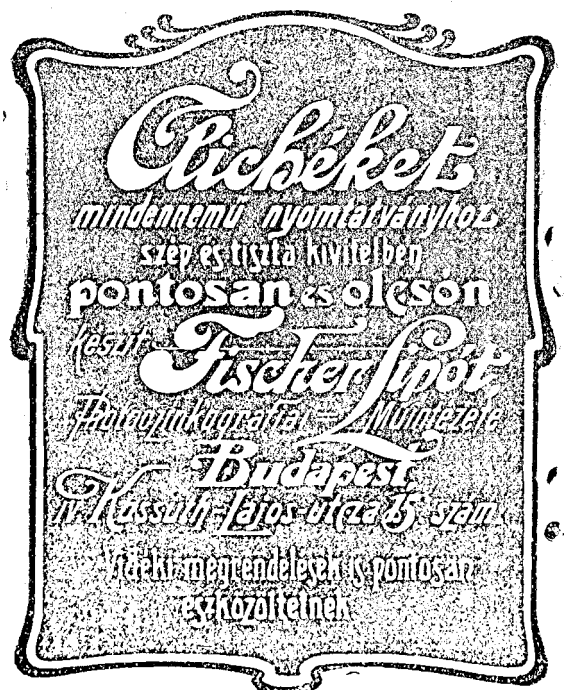
Rácz György

a Telecska magaslatán fekvő Jolánföldi szőlőtelepén és kerészetében, Kula, Bácsmege kapható: **szokványminőségű gyökeres és sima szőlőoltvány, amerikai és európai szőlővessző, gyümölcs és útszéli fák.**

Maclura aurentiaca

a legjobb élősövény és Gleditsia élősövény. 992.

Árjegyzéket küld az intézőség.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Kishirdetéseket felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETESEK.

Levélbeli tudakozásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozásoknál csak a kishirdetésekre számíthatunk. Tápéldány csak egy küldetik.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület hirdetései:

Állást keresők:

1. Okleveles gazdatiszt 12 évi gyakorlati munkával, aki a gazdasági üzem minden ágában, különösen pedig az állattenyésztésben kiválóan jártas, megfelelő kezelőtiszt állást keres.

2. 36 éves nőtlen, jelenleg 1000 holdas gazdaságot önállóan kezelő, az algyógyi földmives iskolát jeles sikerrel végzett gazdatiszt, akinek 6 évi gyakorlata van és a gazdaság minden ágában jártas, nősülési okból azonnali belépésre megfelelő állást keres.

3. 12 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, alkalmas kezelőtiszt állást keres — Szükség esetén mindjárt betöltheti az állást.

4. Okleveles gazdatiszt, több évi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal, huzamosabb idő óta önálló kezelő, gazdatiszti állást keres.

5. Nagyobb gazdaságban több éven át, mint önálló kezelő működött, okleveles gazdatiszt, önálló kezelőtiszt állást keres.

6. Állást keres több évi gyakorlattal bíró, 30 éves, református vallású nőtlen gazdatiszt, ki jelenleg is egy nagyobb uradalomban van, mint gazd. ispán alkalmazva. Állását önállósítás szempontjából hagyja oda. Jó bizonyítványokkal rendelkezik.

7. Gazdatiszti állást keres azonnali belépésre 13 évi gazdasági gyakorlattal bíró, eddig nagyobb birtokokon önállóan működött gazdatiszt, kinek bizonyítványait betekintésre rendelkezésre bocsátja kívánatra a titkári hivatal.

8. Gazdatiszti állást keres 24 évi gyakorlattal bíró 43 éves családos egyén, aki jelenleg is egy 3000 holdas birtok kezelője.

9. Gazdatiszti állást keres 24 évi gyakorlattal bíró 43 éves egyén, aki jelenleg is egy 3000 holdas birtok bérlejeje.

A fősorolt álláskeresőket illető megkeresésekre készségesen ad — előzetesen megszerzett tudakozások alapján — jólvilágosítást, az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület titkári hivatala (Kolozsvárt, Petőfi-utca 7.)

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület felhívja tagjainak figyelmét azokra az alább felsorolt kedvezményekre, melyeket egyes lapok, cégek és intézetek a tagoknak és az egyesületnek nyújtanak.

* * *

I. Lapok:

„Ujság“ Politikai napilap. Megjelenik Kolozsvárt. Előfizetési ára egy évre 24 kor. Tagjainknak 20 kor.

„Egyetértés.“ Politikai napilap. Megjelenik Budapesten. Előfizetési ár tagoknak 40 k. helyett 28 k.

„Magyar Hírlap.“ Pol. napilap, megjelenik Budapesten, 28 k. előfizetési árból 10 %-ot ajánl az egyesület részére.

„Pesti Napló.“ Pol. napilap, megjelenik Budapesten. Előfizetési ár tagoknak 28 k. helyett 24 k.

„Vasárnapi Ujság“ képes hetilap, megjelenik Budapesten. Előfizetési árból 10% kedvezmény a tagoknak.

„Budapest“ képes politikai napilap, megjelenik Budapesten. Előfizetési ára tagoknak 24 k. helyett 18 kor.

„Ústökös“ képes élelapp. Megjelenik Budapesten. Előfizetési ára tagoknak 16 k. helyett 12 k.

„Magyar Bazar“ divatlap, megjelen Budapesten, előfizetési ára tagoknak 24 k.

A kedvezményt adó lapokra a tagok kedvezményes áron a titkári hivatal útján fizethetnek elő.

II. Cégek:

Első Magyar Általános Biztosító Társaság a bevallási díjösszeg után 5%-ot a tűz-, 4%-ot a jégbiztosításnál az egyesület javára ad a tagok által eszközölt biztosításoknál.

Calderoni és Tsa Bpest, Váci-utca 30. Optikai tárgyak, szemüvegek, stb. Árjegyzéki árból tagoknak 10%.

Groág Lipót és Fia Budapest, Váci-körút 43. uri és női fehérnemű kereskedése tagoknak 10%.

Glass és Tsa Budapest, Múzeum-körút 5. Uri divatárú kereskedés, tagoknak 5%.

Elsinger M. és Fial Budapest, Mária-Valéria-utca 10. tagoknak ad ponyvánál 10%, zsakoknál 3%.

Brüner Testvérek lámpaárú gyár, Budapest, Koronaherczeg-utca 3. Tagoknak 10%.

Dona Döme és Tsa papírkereskedés, Budapest, régi posta-utca 6. Tagoknak 5%.

Alkalmazást keresők

Magasabb képzettségű gazdasági

főtiszt,

30 éves (2 helyen szerzett) gyakorlattal ajánlkozik

jószágmegvalósító-

nak, jószáigazgatónak,

esetleg: uradalmak

üzemterveinek kidolgozását is elvállalja. Javadalmazást %-ban is elfogad.

Kaucióképes, munkabíró és jelenleg is állásban van.

Bővebb felvilágosítást **komoly reflektánsnak: a szerkesztőség** ad. (982)

Ügyes főkertész

a ki a kertészet összes ágazataiban jártas s úgy a korai konyha kertészetben Gomba Spárga, Annanász, Gyümölcsfák Rózsa tenyésztésben, valamint a virág és szőnyeg kertészetben sok évi gyakorlattal bír, azonkívül ügyes csokorkötő, állást keres azonnali nagyobb uraságnál, vagy mint vezető nagyobb haszonkertészethez fizetéssel ajánlkozik. Szíves ajánlatok alulírott címére kéretnek, a ki az utiköltségek megtérítése esetén kívánatra személyesen is jelenkezik. **Paradelszer István** főkertész Budapest, Kelenföld, Hunyadi János forrás. 978.

Házvezetőt keresek. Csakis teljesen megbízható, tisztességes, értelmes, kötelességtudó, szorgalmas, jómodoru, kellemes megjelenésű, 30 év körüli nők pályázzanak. Szükséges, hogy kitűnően tudjon főzni, konyhakerészetben, tejkezelésben és baromfitenyésztésben teljesen jártas legyen. Évi javadalmazás 480 korona. Sajátkezüleg írt folyamodványhoz arckép mellékelendő. Cs. L á z á r L á s z l ó, L a p u s n y a k. u. p. Hunyad-Dobra. 980.

Egy grófi és bárói uradalmakban szolgált **kitűnő bizonyítványokkal** rendelkező, gyors munkájú, józan, megbízható, becsületes 32 éves, családos kovácsmester ajánlkozik konvenció mellett, — akár

azonnal — bármilyen nagy uradalomba Jól érti a rendes kovács munkán kívül a legkényesebb lóvasalást, lakatos és kisebb gépmunkát, malom felszerelést. Megkeresést kér Kolozs-Borsán. **Musta Antal** kovácsmester. 987/II.

Különlélek.

Budapest, 1902. két I-ső dlj

Általánosan elismert gyorsfejlődésű elsörendű 2—3 éves

magyar tenyész-bikák

500 kor.-tól 1500 koronáig.

— Kaphatók: —

Gr. Teleki Arvéd úr drassói urad.intézőségénél Ugyanott kapható:

koránérő, bőtermő,

súlyos, fehér

Duppauzi zab,

Ló-bab,

Tavaszi bükköny,

Prairie tengeri,

Székely tengeri

100 kgtól kezdve a 16 kor.

Szállítunk a teljes vételár és a zsákok vétele után ab KONCZA. 970.

Megvételre kerestetik

Földbirtok

40—60,000 korona értékig.

Székelyföld előnyben. Ajánlatok »Sz. F. L.« címen továbbít a kiadóhivatal. 985.

Eladó

berni fajta

tenyészbika

kifogástalan testalkatu, tisztavéri, 25 hónapos.

Bővebbet: **Leitner Eleknél, Ördögkút**

Szilágy megye. 988.

Jutányosan eladók: — Százados — marhamérlegek,

1500 kg. hordképességű erős vaskorlással 2 1/2 méter hosszú, 1 1/2 m. széles;

— Szekér — hidmérlegek,

4000 és 3000 kg. horderejű százados, toló súlyllyal 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek:

ócska marhamázsákat új marhamérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett. (947)

DÉNES MANÓ mérlegműszerész, BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

400—600 holdas

birtokot jó lakással és gazdasági épületekkel keresek bérbe; azonnali vagy Szt.-György napi átvételre. Czime a kiadóhivatalba. 977.

Isten jósága

valamint az összes bibliai történetek a világ teremtésétől a mai napig befoglaltatnak a most megjelent **Verses Szentírás**-ban. Ára — 2176 oldal négy kötetben — 9 korona 60 fillér. Megrendelhető a **Verses Szentírás** kiadóhivatalában Egerben (Heves megye.) — Ugyanaz egy kötetben 10 korona 40 fillérért kapható. 949.

B. Bak Lajos

Ó csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szálitója és az arany koronás kereszt birtokosa.

műbutor- és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt.

Alapított 1869-ben. (845.)

Kisebbszerű birtok Kolozsvártól 15 percre, lakházzal, gazdasági épületekkel és jövedelmező tejgazdasággal, fundus instruktussal eladó. Czim a kiadóhivatalban tudható meg. 983.

Simonffy István

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntője Kolozsvárt, Kultorda-u. 48.szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költségszámítás bérmentve küldetik.

Kétnyirettű jól érett **Baltaczim** mag. zsákkal bruttó mm. 30 koronáért választati vasuti állomásra szállítva, megrendelhető Kolozs-Borsán **Jónás Bálint** ev. ref. lelkésznel 987.

Eladó

Két darab 160 cm. magas, kocsiba betanított valódi erdélyi félvér faj, sötét pej, hat éves kanca; mindkettő állami ménnel van fedezve és e hó végén csikózik. Ára mindkettőnek 900 korona. Továbbá **1 darab 1 éves tiszta szimmentháli tenyészbika**, ára 500 korona. **Klein Jakabnál Szinye, u. p. Alparét.** (Szolnok-Dobokamegye) vas. áll. Deés. 989.

Jäger többször ki-tüntetett erdélyi magyar faj bika után nevelve **19 darab** tenyészképes 2 éves eladó, melyek erdélyi fajta fejletésre is használt teheneimtől származnak. **Ugron Zoltán** Fiafalva, posta és vasut Székely-Keresztur.

Nagy képes Világtörténet

Képes diszmű a művelt közönség számára.

ÁLDÁSSY ANTAL, BOROVSZKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB
JÓZSEF, GOLDZIHNER IGNÁC, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

közreműködésével szerkeszti:

(156)

MARCZALI HENRIK.

Mintegy 2500 szöveggéppel, 500 műemlékkel, 60 színes műlappal, 50 történeti
térképpel, 8500 szövegoldalal.

Megjelenik tizenkét
kötetben

famentes, tehát soha meg
nem sárguló papíron.

Egy-egy kötet ára

rendkívüli díszes félbőr-
kötésben, bőrháttal és
vászontáblával

8 frt.

Minden négy hóban egy-
egy kötet jelenik meg.

Megjelenik
füzetes kiadásban is
240 füzetben.

Több füzet semmikép sem
lesz.

Hetenkint egy füzet fog
közrebocsáttatni.

Egy-egy füzet ára :
30 kr.

A füzetes kiadásban
díszes bekötési táblák
szállíthatnak.

A Nagy Képes Világtörténet megszerezhető:

- a) Füzetes kiadásban hetenkénti 30 kros füzetekben
minden rendes hazai könyvtárúsnál.
b) Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjával;
a) kötetenként utánvétellel bérmentve,
b) havi 1 frt 50 kros részletfizetésre.

A rendelések helyi könyvkereskedőkhöz vagy alólírt
kiadókhöz intézendők.

Tájékoztató képes prospektust
vagy
mutatványfüzetet

ingyen és bérmentve
küld a mű kiadóhivatala:
BUDAPEST, VIII., Üllői-ut 18. szám.

A Nagy Képes Világtörténet célja.

Jelen munkával az első nagy világtörténeti mű jelenik meg magyar nyelven. Tervében, céljában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás. A magyar tudomány nyujta a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet. Nemzeti művelődésünkre fontos mozzanat ez. Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhű ábrázolatok lesznek. Képes mellékletei, történeti térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és írásmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített historiai muzeumot nyujtanak az előfizetőnek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy európai muzeumokból, családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból; építészeti műremekekről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű becsét, az egésznek művészi értéket adnak.

Ez a tizenkét kötet a legfényesebb magyar könyvek közé tartozik. Ez a tizenkét hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltjének tanítója, barátja, tanácsadója, minden uri háznak ékessége legyen. A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat,
magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Révai Testvérek,
irodalmi intézet részvénytársaság

Előfizető gyűjtők szíveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.

Már 25 éve küldöm szét az 1900. évi
párisi világkiállításon
Grand Prix-vel kitüntetett

Eredeti Hanna

Vető árpámat.

Czimem: (968)

Vodicka F. földbirtokos
Smrzitz, (Hanna)

Morvaország.

Minták ingyen és bérmentve.

Kurczk és Vea

Photozinkografiai
műintézet
készíti a legjobb
Clichét
mindennemű-
nyomatványhoz

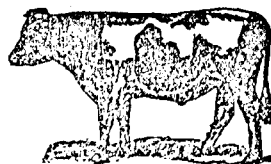
Budapest, VIII. Szentkirályi-utca-13

4 törzs
Plymouth
Rock
tyuk

eladó.
árak 50 korona.
Cim a kiadó-
hivatalban.

(1003.)

Simmenthali
üszök

megvételre kerestet-
nek (12—15 drb.)

Levélbeli ajánlatok a ki-
adóhivatalhoz kéretnek.
(1005.)